

Tłumaczenie robocze na język polski projektu programu Interreg Litwa-Polska 2021-2027. Jedynie wersja anglojęzyczna jest obowiązującą wersją oryginalną dokumentu programu, zatwierdzoną przez Komisję Europejską

CCI	2021TC16RFCB030
Tytuł	(Interreg VI-A) Litwa-Polska
Wersja	1.2
Rok rozpoczęcia	2021
Rok zakończenia	2027
Kwalifikowalny od	01.01.2021
Kwalifikowalny do	31.12.2029
Numer decyzji Komisji Europejskiej	C(2022)6938
Data decyzji Komisji Europejskiej	2022-09-26
Regiony NUTS objęte programem	LT021 – okręg olicki (Alytaus apskritis) LT022 – okręg kowieński (Kauno apskritis) LT024 – okręg mariampolski (Marijampolės apskritis) LT027 – okręg tauroski (Tauragės apskritis) LT011 – okręg wileński (Vilniaus apskritis) PL841 – białostocki PL843 – suwalski PL623 – ełcki
Komponent	Komponent A: CB Program zewnętrznej współpracy transgranicznej (EWT, IPA III – współpraca transgraniczna, ISWMR – współpraca transgraniczna)

Spis treści

1. Strategia wspólnego programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz rozwiązania polityczne	6
1.1. Obszar programu (nie jest wymagany dla programów Interreg C)	6
1.2 Strategia wspólnego programu: Podsumowanie głównych wspólnych wyzwań, z uwzględnieniem różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych, a także nierówności, wspólnych potrzeb inwestycyjnych oraz komplementarności i synergii z innymi programami i instrumentami finansowania, wniosków wyciągniętych z dotychczasowych doświadczeń oraz strategii makroregionalnych i na rzecz basenów morskich, w przypadku, gdy obszar objęty programem w całości lub częściowo uwzględniony został w co najmniej jednej strategii	7
1.3. Uzasadnienie wyboru celów polityki oraz celów szczegółowych Interreg, odpowiadających im priorytetów, celów szczegółowych oraz form wsparcia, uwzględniających, w stosownych przypadkach, brakujące ogniwa w infrastrukturze transgranicznej	16
Tabela 1	16
2. Priorytety	22
2.1. Priorytet: 1 – Promowanie dobrego stanu środowiskowego	22
2.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	22
2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań i ich oczekiwany wkład w realizację podanych celów szczegółowych a także w strategii makroregionalne oraz strategii dotyczące obszarów morskich, w stosownych przypadkach	22
2.1.1.1b. Określenie pojedynczego beneficjenta lub ograniczonego wykazu beneficjentów oraz procedura przyznawania środków	24
2.1.1.2. Wskaźniki	25
Tabela 2 - Wskaźniki produktu	25
Tabela 3 - Wskaźniki rezultatu	26
2.1.1.3. Główne grupy docelowe	27
2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych instrumentów terytorialnych (ZIT), rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) lub innych narzędzi terytorialnych	28
2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	29
2.1.1.6. Indykatywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji	30
Tabela 4 – Wymiar 1 – zakres interwencji	30
Tabela 5 – Wymiar 2 – forma finansowania	31
Tabela 6 – Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	32
2.1. Priorytet: 2 – Promowanie dobrego stanu zdrowia fizycznego i emocjonalnego oraz promocja dziedzictwa kulturowego	33
2.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.	33
2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań i ich oczekiwany wkład w realizację podanych celów szczegółowych a także w strategii makroregionalne oraz strategii dotyczące obszarów morskich, w stosownych przypadkach	33
2.1.1.1b. Określenie pojedynczego beneficjenta lub ograniczonego wykazu beneficjentów oraz procedura przyznawania środków	35
2.1.1.2. Wskaźniki	36
Tabela 2 - Wskaźniki produktu	36
Tabela 3 - Wskaźniki rezultatu	37
2.1.1.3. Główne grupy docelowe	38
2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych instrumentów terytorialnych (ZIT), rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) lub innych narzędzi terytorialnych	39
2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	40

2.1.1.6. Indykatorywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji	41
Tabela 4 – Wymiar 1 – zakres interwencji	41
Tabela 5 – Wymiar 2 – forma finansowania.....	42
Tabela 6 – Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	43
2.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.....	44
2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań i ich oczekiwany wkład w realizację podanych celów szczegółowych a także w strategię makroregionalną oraz strategię dotyczące obszarów morskich, w stosownych przypadkach	44
2.1.1.1b. Określenie pojedynczego beneficjenta lub ograniczonego wykazu beneficjentów oraz procedura przyznawania środków.....	47
2.1.1.2. Wskaźniki	48
Tabela 2 - Wskaźniki produktu.....	48
Tabela 3 - Wskaźniki rezultatu	49
2.1.1.3. Główne grupy docelowe	50
2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych instrumentów terytorialnych (ZIT), rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) lub innych narzędzi terytorialnych	51
2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	52
2.1.1.6. Indykatorywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji	53
Tabela 4 – Wymiar 1 – zakres interwencji	53
Tabela 5 – Wymiar 2 – forma finansowania.....	54
Tabela 6 – Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	55
2.1. Priorytet: 3 – Wzmacnianie współpracy lokalnych interesariuszy	56
2.1.1. Cel szczegółowy: ISO6.3. Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez zachęcanie do działań międzyludzkich (komponenty A, D oraz, w stosownych przypadkach, komponent B).....	56
2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań i ich oczekiwany wkład w realizację podanych celów szczegółowych a także w strategię makroregionalną oraz strategię dotyczące obszarów morskich, w stosownych przypadkach	56
2.1.1.1b. Określenie pojedynczego beneficjenta lub ograniczonego wykazu beneficjentów oraz procedura przyznawania środków.....	58
2.1.1.2. Wskaźniki	59
Tabela 2 - Wskaźniki produktu.....	59
Tabela 3 - Wskaźniki rezultatu	60
2.1.1.3. Główne grupy docelowe	61
2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych instrumentów terytorialnych (ZIT), rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) lub innych narzędzi terytorialnych	62
2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	63
2.1.1.6. Indykatorywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji	64
Tabela 4 – Wymiar 1 – zakres interwencji	64
Tabela 5 – Wymiar 2 – forma finansowania.....	65
Tabela 6 – Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	66
2.1.1. Cel szczegółowy: ISO6.6. Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą (wszystkie komponenty)	67
2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań i ich oczekiwany wkład w realizację podanych celów szczegółowych a także w strategię makroregionalną oraz strategię dotyczące obszarów morskich, w stosownych przypadkach	67
2.1.1.1b. Określenie pojedynczego beneficjenta lub ograniczonego wykazu beneficjentów oraz procedura przyznawania środków.....	69
2.1.1.2. Wskaźniki	70
Tabela 2 - Wskaźniki produktu.....	70
Tabela 3 - Wskaźniki rezultatu	71
2.1.1.3. Główne grupy docelowe	72

2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych instrumentów terytorialnych (ZIT), rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) lub innych narzędzi terytorialnych	73
2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych	74
2.1.1.6. Indykatory podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji	75
Tabela 4 – Wymiar 1 – zakres interwencji	75
Tabela 5 – Wymiar 2 – forma finansowania.....	76
Tabela 6 – Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne	77
3. Plan finansowy.....	78
3.1. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata.....	78
Tabela 7.....	78
3.2. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe	79
Tabela 8.....	79
4. Działania podjęte, by zaangażować właściwych partnerów programu w przygotowaniu Programu Interreg oraz rola tych partnerów programu we wdrożeniu, monitorowaniu i ocenie.....	80
5. Podejście do komunikacji i widoczności programu Interreg (cele, docelowi odbiorcy, kanały komunikacyjne, w tym zasięg w mediach społecznościowych, w stosownych przypadkach, planowany budżet i odpowiednie wskaźniki monitorowania i oceny).....	82
6. Wskazanie wsparcia dla projektów o małej skali, w tym małych projektów w ramach funduszy małych projektów	84
7. Przepisy wykonawcze.....	85
7.1. Instytucje programu	85
Tabela 9.....	85
7.2. Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu.....	86
7.3. Podział zobowiązań między uczestniczącymi państwami członkowskimi oraz, w stosownych przypadkach, krajami trzecimi lub partnerskimi oraz KTZ, w przypadku korekt finansowych nałożonych przez instytucję zarządzającą lub Komisję.....	87
8. Stosowanie kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek zryczałtowanych oraz finansowania niezwiązanego z kosztami.....	89
Tabela 10: Stosowanie kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek zryczałtowanych oraz finansowania niezwiązanego z kosztami	89
Załącznik 1.....	90
A. Podsumowanie głównych elementów	90
B. Szczegóły według rodzaju operacji.....	91
C. Kalkulacja standardowej skali kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek zryczałtowanych	92
1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowej skali kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek zryczałtowanych (kto opracował, zebrał i zapisał dane, gdzie dane są przechowywane, daty graniczne, walidacja itp);	92
2. Proszę opisać, dlaczego proponowana metoda i obliczenia oparte na art. 94 ust. 2 są odpowiednie dla danego rodzaju operacji:	93
3. Proszę opisać, w jaki sposób dokonano obliczeń, w szczególności uwzględniając wszelkie założenia dotyczące jakości lub ilości. W stosownych przypadkach należy wykorzystać dowody statystyczne i punkty odniesienia oraz, na życzenie, przedstawić je w formacie możliwym do wykorzystania przez Komisję:.....	94
4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewnili Państwo, że przy obliczaniu standardowej skali kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek zryczałtowanych uwzględniono wyłącznie wydatki kwalifikowalne:.....	95
5. Ocena instytucji audytowej lub instytucji audytowych dotycząca metodyki i kwot obliczeń oraz rozwiązań zapewniających weryfikację, jakość, gromadzenie i przechowywanie danych:.....	96
Załącznik 2.....	97
A. Podsumowanie głównych elementów	97
B. Szczegóły według rodzaju operacji.....	98
Załącznik 3: Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym wraz z harmonogramem – art. 22 ust. 3 CPR	99

1. Wspólna strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju i odnośne rozwiązania polityczne

1.1. Obszar objęty programem (nie jest wymagane dla programów Interreg C)

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. a), art. 17 ust. 9 lit. a)

Obszar wsparcia programu Interreg Litwa–Polska obejmuje 5 regionów (okręgów) południowo-wschodniej Litwy i 3 podregiony północno-wschodniej Polski. Terytorium programu obejmuje 51,5 tys. km² (31,7 tys. km² obszaru litewskiego i 19,8 tys. km² obszaru polskiego). Długość granicy między Litwą a Polską to 104,3 kilometry. W 2019 roku populacja na obszarze objętym Programem wynosiła 2,25 mln – 1,18 mln obywateli Litwy i 1,07 mln obywateli Polski.

Regiony (na poziomie NUTS-3) kwalifikujące się po obu stronach granicy do udziału w ramach Programu to:

- Okręg olicki (Litwa) [w j. litewskim: *Alytaus apskritis*];
- Okręg kowieński (Litwa) [w j. litewskim: *Kauno apskritis*];
- Okręg mariampolski (Litwa) [w j. litewskim: *Marijampolės apskritis*];
- Okręg tauroski (Litwa) [w j. litewskim: *Tauragės apskritis*];
- Okręg wileński (z wyłączeniem miasta Wilno)(Litwa) [w j. litewskim: *Vilniaus apskritis*];
- Podregion ełcki (Polska);
- Podregion suwalski (Polska);
- Podregion białostocki (Polska).

1.2 Wspólna strategia programu: Podsumowanie głównych wspólnych wyzwań, z uwzględnieniem różnic gospodarczych, społecznych i terytorialnych, a także wspólnych potrzeb inwestycyjnych i komplementarności oraz synergii z innymi programami i instrumentami finansowania, wniosków z dotychczasowych doświadczeń oraz strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego, w przypadku gdy obszar objęty programem w całości lub w części jest objęty co najmniej jedną strategią.

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. b), art. 17 ust. 9 lit. b)

Ogólny cel Programu to poprawa dobrobytu społeczności przygranicznych poprzez współpracę transgraniczną oraz zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego obszaru granicznego Litwy i Polski.

1. Różnice gospodarcze, społeczne i terytorialne

Obszar pogranicza polsko-litewskiego składa się z południowo-wschodnich regionów litewskich i północno-wschodnich regionów polskich. Regiony położone najbliżej granicy mają najniższą gęstość zaludnienia. Niska gęstość zaludnienia na obszarze objętym Programem jest istotnym czynnikiem kształtującym społeczny, ekonomiczny i środowiskowy charakter obszaru objętego Programem i potencjalnych interwencji. Tzw. gospodarki oddalone stoją przed wyzwaniami związanymi z relatywnie mniejszą liczbą ludności i wąskim zakresem umiejętności, wysoką zależnością od sektorów podstawowych (o niskiej wartości dodanej), oraz wysokimi kosztami świadczenia usług publicznych. Regiony objęte Programem wykazują również znaczne dysproporcje w charakterystyce społeczno-gospodarczej, z widocznymi podziałami między miastem a wsią w zakresie osiągnięć gospodarczych MŚP, zdolności innowacyjnych w regionach, tendencji demograficznych, migracji i rynku pracy lub wzorców mobilności, które wymagają podjęcia wspólnych działań transgranicznych. Niska gęstość zaludnienia jest uznawana za przeszkodę we współpracy transgranicznej, ale jednocześnie wiejski i zielony charakter obszaru oferuje potencjał dla turystyki wypoczynkowej oraz innych form zrównoważonej turystyki opartej na zasobach naturalnych i kulturowych. Dlatego też program współpracy Litwa-Polska odnosi się do najważniejszych wyzwań transgranicznych i wykorzystuje potencjał obszaru objętego Programem.

1.1. Wyzwania gospodarcze na obszarze objętym Programem

W ostatnich latach na obszarze objętym Programem Litwa-Polska nastąpił wzrost gospodarczy, jednak zaobserwować można dysproporcje pomiędzy regionami o silnym charakterze miejsko-wiejskim. Pomimo znacznych środków przyznanych w ramach polityki spójności UE, nierówności te nie zostały całkowicie zniwelowane. Zwalczenie trudności gospodarczych jest ważne dla zapewnienia bardziej równomiernego wzrostu i wykorzystania szans.

Gospodarka regionów objętych programem składa się głównie z przemysłu o niskim i średnim poziomie zaawansowania technologicznego. Udział produkcji przemysłowej o niskim stopniu zaawansowania technologicznego w regionach litewskich i polskich jest ponad dwukrotnie wyższy niż wynosi średnia UE (wyjątkiem jest region stołeczny Litwy, ale w tym przypadku statystyki obejmują również samo Wilno). W przypadku produkcji o średnim poziomie zaawansowania technologicznego, jej udział w całej UE wynosi 4,8 %, czyli dwa razy więcej niż w regionach objętych Programem. Produkcja o wysokim stopniu zaawansowania technologicznego stanowi bardzo mały odsetek zatrudnienia w UE, a procent ten jest jeszcze niższy w regionach litewskich (dla polskich regionów brak jest danych).

Pod względem struktury branżowej wartości dodanej brutto, sektor usług jest dominujący w regionach objętych Programem, zgodnie z europejskim trendem. Jest on ściśle związany z sektorami rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa i pozostaje istotnym źródłem zatrudnienia oraz wnosi znaczną część wartości dodanej wytwarzanej na obszarze objętym programem (średnio w UE sektor ten stanowi około 1,9 %

wartości dodanej brutto, ale w regionach objętych Programem wskaźnik ten jest co najmniej kilkakrotnie wyższy).

Obszar objęty Programem zawiera wiele atrakcji przyrodniczych i jest bogaty w zasoby naturalne oraz obiekty historyczne i kulturowe. Turystów mogą przyciągać jeziora, rzeki, różnorodne krajobrazy, parki i lasy. Jednak pomimo obecności rozmaitych atrakcji turystycznych, nieskażonych i fascynujących krajobrazów naturalnych oraz przyzwoitej bazy noclegowej, zauważalne są stosunkowo duże dysproporcje pomiędzy regionami w poziomie rozwoju infrastruktury dla turystów. Uwarunkowania środowiskowe i klimatyczne oraz sezonowy charakter oferty kulturalnej świadczonej przez ośrodki i instytucje są obecnie w ograniczonym stopniu wykorzystywane do tworzenia całorocznych ofert dla odwiedzających. Zrównoważone wykorzystanie walorów środowiskowych do budowania oferty turystycznej i przełamanie sezonowości w turystyce, może przyczynić się do rozwoju całego obszaru objętego Programem. Ponieważ rejony te nie mają wspólnego podejścia do budowania zrównoważonego i innowacyjnego sektora turystycznego, mogłyby skorzystać ze współpracy przy tworzeniu wspólnego produktu turystycznego. Może to przynieść nie tylko korzyści ekonomiczne, ale także podnieść atrakcyjność terenów objętych Programem jako kierunku turystycznego oraz pomóc w zachowaniu unikalnego środowiska naturalnego regionu.

1.2. Kluczowe wyzwania społeczne na obszarze objętym Programem

Mimo że trendy dla poszczególnych regionów różnią się, wszystkie obszary objęte Programem doświadczają ujemnych stóp wzrostu naturalnego, a społeczeństwo strefy objętej Programem starzeje się, co może powodować problemy w przyszłości – starzejąca się populacja będzie potrzebowała dodatkowych usług, infrastruktury i personelu dla osób starszych. Zmniejszająca się liczba młodych ludzi będzie sygnałem, że konieczna może być optymalizacja infrastruktury edukacyjnej w celu efektywnego wykorzystania ograniczonych zasobów itp. Również negatywne trendy w liczbie mieszkańców mogą sugerować, że warunki życia na tym obszarze są niewystarczające, a pobliskie duże miasta przyciągają większość młodych i utalentowanych osób, które chcą realizować swój potencjał oraz rozwijać zdolności. Regiony wiejskie mają tendencję do najbardziej intensywnego wyludniania się; trend ten jest bezpośrednio związany z ciągłą migracją ludności wiejskiej do ośrodków miejskich, które oferują lepsze możliwości finansowe i rozwojowe, i co powoduje utratę dobrze wykształconych młodych ludzi, którzy mogliby potencjalnie wzmocnić lokalny rynek pracy. Ponieważ populacja Litwy kurczy się coraz szybciej, można się spodziewać, że sytuacja gospodarcza może ulec pogorszeniu i potrzebne będą dodatkowe działania, aby przyciągnąć mieszkańców z innych miast lub krajów.

Jak wspomniano wcześniej, obszar objęty Programem ma raczej niską gęstość zaludnienia, a w przyszłości może ona być jeszcze niższa. Sygnalizuje to niską atrakcyjność regionów i potrzebne są zarówno krajowe jak i lokalne inicjatywy, aby zatrzymać drenaż mózgow oraz uczynić życie w regionach objętych Programem atrakcyjnym, np. poprzez zapewnienie dostępu do wszystkich usług społecznych, zdrowotnych, kulturalnych i innych (szczególnie dla osób starszych, mając na uwadze starzejące się społeczeństwo w regionach). Jednakże, ze względu na malejącą liczbę osób, będzie istniała potrzeba optymalizacji infrastruktury i usług, dlatego znalezienie równowagi pomiędzy dostępnością usług a efektywnym wykorzystaniem zasobów może być trudnym zadaniem dla lokalnych władz. Program może przyczynić się do stworzenia lepszych możliwości dla wykreowania wartościowszych miejsc pracy, co pozwoli konkurować z innymi, większymi miastami o wystarczającą pulę talentów.

1.3. Środowisko oraz infrastruktura

Obszar objęty Programem można opisać jako atrakcyjny krajobraz naturalny, posiadający zasoby wodne i leśne, oraz bliskość międzynarodowych szlaków tranzytowych. Te atrybuty mogą zostać użyte do wykorzystania potencjału przyrody, turystyki wypoczynkowej, przejścia na zieloną gospodarkę, dalszego wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz do stworzenia nowych markowych produktów ekologicznych i zmniejszenia wpływu tego obszaru na klimat.

W związku z dużymi obszarami leśnymi, ważne jest wdrożenie wspólnych działań dotyczących adaptacji do zmian klimatu oraz łagodzenia jego skutków, jako że znaczne ilości emisji gazów cieplarnianych (GHG) stanowią istotne zagrożenie. Obszar objęty Programem charakteryzuje się średnim ryzykiem występowania pożarów lasów czy też innych ekstremalnych zjawisk naturalnych, takich jak susze, nawałnice itp. Działania związane z monitorowaniem lasów i zarządzaniem nimi mogą być realizowane wspólnie. Jednakże, takie wspólne prowadzenie działań związanych z klęskami żywiołowymi lub służbami ratowniczymi jest trudne ze względu na ustawodawstwo krajowe utrudniające współpracę transgraniczną.

Zmiany klimatu i zanieczyszczenie powietrza są ze sobą ściśle powiązane. Walka z zanieczyszczeniem powietrza może zarówno przyczynić się do poprawy zdrowia obywateli, jak i stworzyć korzystne warunki dla zrównoważonej turystyki wypoczynkowej. Obszar transgraniczny charakteryzuje się stosunkowo niskim zanieczyszczeniem atmosfery – poziom poszczególnych substancji nie przekracza zalecanych przez UE limitów 40 µg/m³. Jednakże w sezonie grzewczym, kiedy do ogrzewania domów używa się węgla, poziomy zanieczyszczeń są przejściowo wyższe. Innym istotnym źródłem zanieczyszczeń jest nadmierne stosowanie nawozów sztucznych i pestycydów, co decyduje o wysokim poziomie azotanów w rzekach i jeziorach.

Efektywna gospodarka odpadami jest jednym z narzędzi w walce ze zmianami klimatu. Litwa i Polska stoją w obliczu rosnącej ilości odpadów komunalnych. Trendy w UE wykazują pozytywne oznaki, ponieważ mniej odpadów komunalnych jest wyrzucanych (produkuje się mniej odpadów, które następnie się wyrzuca). Jednak na Litwie i w Polsce ten wskaźnik wzrasta (szczególnie na Litwie). Może to budzić niepokój, ponieważ składowanie odpadów jest jednym ze źródeł emisji gazów cieplarnianych. W porównaniu z rokiem 2009, w obu krajach poziom tych emisji wzrósł. W 2018 roku emisja gazów cieplarnianych w Polsce wyniosła 376,4 m ton CO₂ i był to wzrost o 5,4% od 2009 roku. Na Litwie odpowiednio – 16,4 m ton CO₂ w 2018 roku i wzrost o 28,1% od 2009 roku. Statystyki pokazują, że sytuacja pogarsza się i potrzebne są dodatkowe środki aby rozwiązać ten problem. Dlatego efektywna gospodarka odpadami wiąże się z wymianą doświadczeń oraz realizacją działań promocyjnych i edukacyjnych dla mieszkańców w zakresie recyklingu i redukcji ilości odpadów, gdyż recykling oraz obniżenie ilości wytwarzanych odpadów jest jednym ze sposobów łagodzenia zmian klimatu.

Pod względem zwiększenia bioróżnorodności obszar objęty Programem jest wyjątkowy pod kątem terenów podmokłych. Różnorodność siedlisk sprzyja licznym gatunkom rzadkich i zagrożonych roślin i zwierząt oraz wykazuje dużą różnorodność gatunkową zarówno flory jak i fauny. Ogółem, po litewskiej stronie granicy, znajdują się 3 obszary konwencji ramsarskiej (z 7 ogółem na Litwie), a po polskiej 5 (z 18 ogółem).

Poprzez finansowanie projektów związanych z rozwiązywaniem problemów opisanych powyżej Program przyczynia się do osiągnięcia celów klimatycznych określonych w budżecie Unii: zgodnie z obliczeniami wkład Programu do współczynnika klimatycznego wyniesie 19,83 %; do współczynnika środowiskowego 32,26 %, a do współczynnika różnorodności biologicznej 10,63 %.

Jeśli chodzi o słabe strony i zagrożenia, zidentyfikowano niską gęstość zaludnienia, która zwiększa koszty inwestycji infrastrukturalnych, niższą efektywność energetyczną (szczególnie w budynkach mieszkalnych, co wpływa na zanieczyszczenie powietrza w porze zimowej). Stwierdzono również niezadowolający stan dróg lokalnych oraz niezadowolającą dostępność transportu publicznego, co związane jest z brakiem zasobów.

Tendencje wskazują na zagrożenia związane z dalszym wzrostem emisji gazów cieplarnianych, zagrożeniem różnorodności biologicznej, obniżeniem jakości gleb i wód powierzchniowych z powodu obfitego i nadmiernego stosowania nawozów sztucznych i pestycydów. Nie ma również wystarczającego wsparcia finansowego dla obszarów ochrony przyrody, które obejmują duży teren tego regionu. Efektywna gospodarka odpadami jest również jednym z narzędzi zwalczania zagrożeń dla różnorodności biologicznej.

Ponadto zdecydowano, że działania realizowane w ramach Programu nie będą sprzeczne z celami europejskiego Zielonego Ładu. W tym kontekście Program będzie wspierał jedynie aktywności, które respektują standardy klimatyczne i środowiskowe, oraz które nie wyrządzą znaczącej szkody celom środowiskowym (DNSH) w rozumieniu art. 17 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

2020/852. Zgodność Programu z zasadami DNSH (zasada „nie czyn poważnych szkód”) oraz ocena dla każdego celu szczegółowego została szczegółowo opisana w tym dokumencie dotyczącym procedury badania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

1.4. Usługi opieki zdrowotnej

Usługi opieki zdrowotnej na obszarze przygranicznym Litwy i Polski świadczone są głównie w ramach państwowego systemu opieki zdrowotnej, finansowanego przez krajowe systemy ubezpieczeń zdrowotnych. Jednakże występują problemy związane z brakiem funduszy i słabą dostępnością oraz jakością opieki zdrowotnej. Problemy te skutkują ogólnie gorszym stanem zdrowia obywateli.

Dokumenty strategiczne wskazują na problem dostępności do usług zdrowotnych oraz niską świadomość w dziedzinie zdrowia. Dla przykładu, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 Polski, Strategia Rozwoju Powiatu Augustowskiego do 2020 roku, Plan Rozwoju Regionu Wileńskiego 2014-2020 odnoszą się do niskiej jakości i ograniczonego dostępu do usług medycznych oraz niewystarczającej liczby punktów podstawowej opieki zdrowotnej.

Jak wskazano w dokumencie analizy potrzeby i możliwości, współczynniki umieralności (na 100 tys.) z przyczyn uleczalnych i możliwych do uniknięcia są szczególnie wysokie na Litwie. W 2011 roku wyniosły one 602,3, a w 2017 roku 492,6; w Polsce odpowiednio 395,4 w 2011 roku i 351,4 w 2017 roku. Mimo że współczynniki umieralności z przyczyn uleczalnych i możliwych do uniknięcia spadły, w obu krajach są one nadal powyżej średniej UE (255,6 w 2016 r., nowsze dane nie są dostępne).

Na Litwie wydatki na zdrowie per capita wynoszą zaledwie połowę średniej unijnej. Również w Polsce są one jednymi z najniższych w UE. Oba kraje stoją przed wyzwaniem związanym z dostępnością usług: brakuje specjalistów medycznych, na obszarach wiejskich obserwuje się optymalizację infrastruktury, a w konsekwencji brak tego rodzaju usług, np. na podstawowe świadczenia gwarantowane czas oczekiwania może wynosić 3 miesiące, a na konkretne operacje (np. operacja zaćmy, wymiana stawu biodrowego) czas oczekiwania może przekraczać nawet 10 miesięcy. Na obszarach wiejskich występują także znaczne dysproporcje w zakresie dostępności do usług ratownictwa medycznego. Niższy dostęp do usług zdrowotnych, mniejsza liczba lekarzy mogą również przyczynić się do gorszego samopoczucia mieszkańców obszaru objętego Programem.

Program jest ukierunkowany na finansowanie rozwiązań przybliżających usługi do ludzi, np. takich jak mobilne usługi opieki zdrowotnej, w tym większość usług podstawowej opieki zdrowotnej, które mogłyby być świadczone po obu stronach granicy. Inna grupa usług zdrowotnych, szczególnie ważna dla obszaru objętego Programem, dotyczy kwestii zdrowia psychicznego. Działania związane ze zdrowiem psychicznym mogą mieć potencjalnie długoterminowy wpływ na obszar transgraniczny, biorąc pod uwagę wpływ pandemii COVID-19. Przyszła współpraca będzie również rozszerzona w odniesieniu do wymiany wiedzy i polityki w zakresie digitalizacji usług zdrowotnych. Strategicznym celem Programu jest ułatwienie, na obszarze transgranicznym, współpracy różnych instytucji opieki zdrowotnej i powiązanych z nimi interesariuszy dla osiągnięcia długoterminowych celów w tym sektorze.

1.5. Transgraniczne powiązania funkcjonalne i obszary funkcjonalne

Tworzenie obszaru funkcjonalnego w polsko-litewskim obszarze transgranicznym jest trudnym zadaniem ze względu na niską gęstość zaludnienia, bariery językowe, niedostatek wspólnych usług oraz brak danych dotyczących dojazdów do pracy i przepływów handlowych. Nie ma konkretnych danych na temat przepływów obywateli pomiędzy regionami, a do oceny tych procesów potrzebne jest kompleksowe, odrębne badanie, ponieważ dane takie mogą być gromadzone głównie poprzez reprezentatywne ankiety przeprowadzane wśród obywateli. Według ESPON litewsko-polski obszar transgraniczny ma niski potencjał łączenia istniejących aktywów i funkcji oraz przynoszenia korzyści mieszkańcom poprzez gromadzenie wspólnych zasobów. Jest on określany jako niski potencjał rozwoju

policentrycznego. Potencjał dla dalszego rozwoju policentrycznego oceniany jest za pomocą trzech kryteriów:

- hierarchia struktury osadnictwa miejskiego, pokazująca różne wielkości i funkcje węzłów miejskich;
- wzorce dostępności, które ujawniają możliwości łączenia się ludzi w obrębie regionu, kraju czy UE;
- istniejące struktury i praktyki dotyczące współpracy terytorialnej.

Obszar objęty programem, który można określić jako posiadający słabe struktury miejskie, musi w pierwszej kolejności zapewnić lepszą dostępność oraz poprawić współpracę terytorialną. Wskazuje się, że takie tereny odniosłyby większe korzyści z rejonów miejskich położonych w bliskim sąsiedztwie. Oznaczałoby to, że większy potencjał funkcjonalny znajduje się w najbliższych, gęsto zaludnionych obszarach wewnątrz kraju, a nie na obszarze transgranicznym.

W dokumencie „Border orientation paper for Lithuania and Poland” (Orientacyjny dokument dotyczący obszaru przygranicznego Litwy i Polski) stwierdza się, że podróże transgraniczne w celach zawodowych są bardzo rzadkie a wręcz sporadyczne. Poziom podróżowanie w celach rekreacyjnych (turystyka, zakupy, odwiedziny rodziny lub przyjaciół) w porównaniu z innymi regionami UE jest również bardzo niski.

Jedną ze zidentyfikowanych możliwości tworzenia obszarów funkcjonalnych jest turystyczny obszar funkcjonalny, który jest możliwy do wykreowania na obszarze przygranicznym Litwy i Polski, i może przynieść znaczące korzyści dla obszaru objętego Programem.

Jeden obszar funkcjonalny został zidentyfikowany na terytorium Programu przy wykorzystaniu wyników raportu „Identyfikacja kluczowych elementów turystycznego transgranicznego obszaru funkcjonalnego na pograniczu litewsko-polskim”, który został przygotowany w ramach kontraktu przez Komisję Europejską. Obszar funkcjonalny zostałby utworzony przez litewskie i polskie gminy znajdujące się w obszarze przygranicznym. Teren ten ma potencjał do tworzenia i dostarczania wspólnych produktów turystycznych (które zostaną zidentyfikowane na dalszych etapach analizy obszaru funkcjonalnego, jak stwierdzono w raporcie). Obiekty i rejony, które mają znaczący potencjał to chronione naturalne kompleksy terytorialne, które stanowią około 38,5% obszaru. Ze względu na szczególny charakter tego miejsca, typem pożądanej turystyki byłaby turystyka zrównoważona.

Po dokonaniu oceny deficytów występujących na tym obszarze, obecnych produktów turystycznych oraz potencjału przyszłych projektów, w powyższym raporcie stwierdzono, że koncepcja „Tajemnicza Kraina Plemion Jaćwingów”, która jest ukierunkowana na dziedzictwo Jaćwingów, ma największy potencjał dla rozwoju wspólnych transgranicznych produktów turystycznych, ponieważ jest już częściowo obecna w lokalnej ofercie turystycznej, a także jest w stanie przyciągnąć uwagę turystów. Koncepcja ta wyróżnia ten rejon spośród innych sąsiednich obszarów. Przewiduje się system współzarządzania tym obszarem, który obejmuje różnych zainteresowanych. Marka turystycznej strefy funkcjonalnej będzie tworzona w kilku etapach. Litwisy i polscy interesariusze zaproponowali również działania i pomysły na projekty, które mogłyby ułatwić tworzenie obszaru funkcjonalnego.

Dodatkowo należy zauważyć, że potencjał współpracy w ramach tematycznych powiązań funkcjonalnych może wykraczać poza terytorium najbliższej granicy, a nawet poza obecny obszar kwalifikowalny Programu. Wskazują na to m.in. wyniki wspomnianego wcześniej badania ESPON, a także zostało to dostrzeżone w „Analizie potrzeb i możliwości dla Programu Współpracy Transgranicznej Interreg Litwa-Polska 2021- 2027” (Needs and potential analysis for the cross-border Programme- INTERREG 2021-2027 between Lithuania and Poland).

Pomimo tego, że obecnie na terenie objętym Programem nie ma zaobserwowanych obszarów funkcjonalnych, a relacje funkcjonalne są ograniczone, istnieje możliwość tworzenia takich obszarów funkcjonalnych oraz powiązań w przyszłości, głównie w dziedzinie turystyki i ochrony środowiska. Rozwiązanie problemów, które zostały zidentyfikowane w wyżej wymienionym raporcie, stworzenie wspólnych usług publicznych mogłoby dodatkowo ułatwić współpracę oraz zwiększyć zainteresowanie i przepływ obywateli przez granicę, co stanowiłoby podstawę dla współpracy funkcjonalnej.

Biorąc pod uwagę powyższe spostrzeżenia, jednym z głównych celów strategicznych Programu powinno być wspieranie projektów o charakterze integracyjnym, które mają potencjał do tworzenia lub wzmacniania podstaw dla przyszłych obszarów funkcjonalnych oraz relacji na obszarze objętym Programem, i w jego najbliższym otoczeniu. Istotną rolą Programu Współpracy jest także wkład w projektowanie w przyszłości powiązań polsko-litewskich także poza ramami projektów oraz budowanie potencjału współpracy na różnych poziomach społeczno-gospodarczych.

2. Wspólne potrzeby inwestycyjne oraz komplementarność i synergia z innymi programami

Program odnosi się do wspólnych wyzwań na obszarze przygranicznym Litwy i Polski oraz zapewnia komplementarność z programami głównymi i krajowymi. Program jest komplementarny w stosunku do Programów Operacyjnych funduszy UE wdrażanych na Litwie i w Polsce, ponieważ odnosi się głównie do wspólnych wyzwań, a współpraca transgraniczna jest głównym celem i środkiem do osiągnięcia planowanych wyników i rezultatów.

Komplementarność pomiędzy głównymi programami operacyjnymi realizowanymi w Polsce, a programami Interreg jest zapewniona poprzez udział przedstawicieli instytucji krajowej oraz agencji regionalnych we Wspólnym Komitecie Monitorującym. Istotną rolę odgrywają przedstawiciele województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego, którzy są również zaangażowani we wdrażanie Regionalnych Programów Operacyjnych w obu województwach. Zakres interwencji Programu nie będzie powielał się z programami głównymi – zarówno krajowymi, jak i regionalnymi. Brak pokrywania się zakresu interwencji będzie weryfikowany na etapie oceny projektu. Dodatkowo koordynacja jest zapewniona w ramach samej instytucji krajowej poprzez współpracę i wymianę informacji z departamentami odpowiedzialnymi za poszczególne programy lub zajmującymi się kwestiami strategicznymi i komplementarności.

Program będzie tworzył synergie z innymi programami Interreg realizowanymi na tym obszarze, zapewniając szerszą skalę inicjatyw i rozwiązań w zakresie współpracy transgranicznej i transnarodowej. Największe możliwości dla komplementarności i synergii zostały wykryte w realizacji ISO, jednak wdrażanie Programu 2 i Programu 4 również ma ogromny potencjał.

Efekty projektów mogą być zwiększane lub stanowić podstawę do podejmowania decyzji o przyszłych większych inwestycjach w celu wdrożenia rozwiązań dostarczonych przez Program LT-PL, z wykorzystaniem innych źródeł finansowania UE. Koordynacja z innymi interwencjami finansowanymi przez UE może stworzyć możliwości do wykorzystania produktów lub rezultatów projektu. Zakres planowanych interwencji Programu nie będzie powielał się z programami głównymi – zarówno krajowymi, regionalnymi czy unijnymi. Zostanie to zapewnione poprzez współpracę pomiędzy instytucjami i innymi organami odpowiedzialnymi za programy głównego nurtu na poziomie krajowym i regionalnym.

Program będzie uwzględniał możliwe komplementarności i synergie z m.in:

- innymi programami INTERREG,
- odpowiednimi krajowymi i regionalnymi programami polityki spójności,
- planami odbudowy i odporności zaangażowanych państw członkowskich, w stosownych przypadkach.

Podczas realizacji Programu stosowane będą następujące zasady:

- koordynacja podczas przygotowywania propozycji projektów poprzez konsultowanie ich z Regionalnymi Punktami Kontaktowymi i WS;

- podczas składania propozycji projektów wnioskodawcy będą proszeni o opisanie spójności i komplementarności z: programami unijnymi, Interreg, programami krajowymi i regionalnymi. Informacje te będą podlegały ocenie;
- koordynacja za pośrednictwem odpowiednich krajowych i regionalnych komitetów (lub organów) w zakresie wdrażania innych programów polityki spójności poprzez konsultacje z ich przedstawicielami np. w ramach Komitetów monitorujących.

Oba programy, **Interreg Europa Środkowa** i Interreg Litwa-Polska, będą udzielały wsparcia w ramach Programu 2 oraz ISO 1, co zapewni komplementarność podejmowanych interwencji. Wspólne obszary interwencji obu programów to: ochrona i zachowanie przyrody i bioróżnorodności, redukcja wszelkich form zanieczyszczeń, gospodarka o obiegu zamkniętym oraz wspieranie lepszego zarządzania współpracą. Obszar Programu Interreg Europa Środkowa obejmuje w Polsce cały kraj, pokrywając się z polską częścią obszaru współpracy Interreg Litwa-Polska. Litwa nie jest włączona do obszaru Programu Interreg Europa Środkowa.

Będzie mieć miejsce interakcja pomiędzy Programem Współpracy Transgranicznej Interreg Litwa-Polska 2021-2027 a **Programem Interreg Europa** w zakresie Priorytetu 3, ISO (vi) (ISO (f)) - Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą. Wspólne obszary interwencji obejmują: rozwój i wdrażanie wspólnych programów, współpracę z pracodawcami, programy na rzecz inwestycji w miejsca pracy i wzrost gospodarczy, promowanie wymiany doświadczeń, dzielenie się najlepszymi praktykami, współpracę pomiędzy regionalnymi dostawcami publicznymi i prywatnymi. Obszar Programu obejmuje terytoria obu krajów, pokrywając się z obszarem współpracy Programu Interreg Litwa-Polska.

Większość działań zaplanowanych w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg Litwa-Polska 2021-2027 jest komplementarna i spójna z logiką interwencji zaproponowaną w ramach **Programu Interreg Polska-Ukraina 2021-2027**. Oba Programy podkreślają rolę interwencji w tym obszarze, która może przyczynić się do integracji społeczności lokalnych, a tym samym do nawiązania długofalowej współpracy. Obszar Programu Interreg Polska-Ukraina obejmuje całe województwo podlaskie.

Zakres interakcji **Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego** z Programem Interreg Litwa-Polska można zaobserwować w przypadku Programu 2, oraz ISO 1, zawartego w obu programach. Jednak w przypadku podejścia transnarodowego w ramach Programu Interreg Region Morza Bałtyckiego, które w ramach Programu 2 koncentruje się na zagadnieniach związanych ze zrównoważonym wykorzystaniem wody, gospodarką o obiegu zamkniętym, efektywnością energetyczną oraz zrównoważoną mobilnością miejską, priorytetowo potraktowano różne obszary interwencji. W ramach ISO 1 komplementarność można zaobserwować w przypadku „innych działań mających na celu wsparcie lepszego zarządzania współpracą”. Obszar Programu obejmuje terytoria obu krajów, pokrywając się z obszarem współpracy Programu Interreg Litwa-Polska.

3. Wnioski wyciągnięte z dotychczasowych doświadczeń

Czas trwania programu 2021-2027 będzie czwartym okresem dla Programu Współpracy Litwa-Polska. Ocena potwierdziła, że w ramach Programu Współpracy Interreg V-A Litwa-Polska osiągnięto zrównoważone partnerstwo pomiędzy dwoma sąsiadującymi krajami, zarówno pod względem liczby beneficjentów, jak i ich budżetów. Po litewskiej stronie granicy największą liczbę współprac utworzyły organizacje z gmin miejskich Orany i Olita. Po stronie polskiej najwięcej partnerstw zawarli beneficjenci z dwóch powiatów położonych najbliżej granicy - podregionu suwalskiego i sejneńskiego. Jednak ogólnie rzecz biorąc, Program miał stosunkowo szeroki zasięg terytorialny, co jest czynnikiem branym pod uwagę w nadchodzącym okresie jego trwania.

Ze względu na duży udział obszarów wiejskich na granicy polsko-litewskiej, często przyczyny współpracy wynikały z tego, że na danym obszarze występuje ten sam problem, ale nie wspólny, w przypadku którego współpraca transgraniczna jest niezbędna – szczególnie w zakresie zakupu sprzętu i

infrastruktury. Współpraca nie zawsze była postrzegana jako działanie o wartości dodanej. W niektórych sytuacjach współpraca z sąsiednim partnerem była nawet postrzegana jako obciążenie. Z tego powodu w nowym okresie programowania nacisk zostanie położony na działania w zakresie kontaktów międzyludzkich, zapewnienie wsparcia dla budowy połączonej społeczności transgranicznej poprzez wspólne wysiłki wszystkich zainteresowanych stron.

Niemniej jednak, nawet jeśli dany problem można było rozwiązać osobno, partnerstwa przynosiły dodatkowe korzyści, takie jak poszerzenie horyzontów myślowych grup docelowych, bardziej skoordynowane promowanie obiektów dziedzictwa w ramach jednego szlaku oraz większe zaufanie i współpraca między społecznościami i profesjonalistami. Małe projekty wiązały się z większą liczbą kontaktów międzyludzkich i partnerskich niż duże projekty infrastrukturalne.

W okresie programowym 2014-2020 wyniki przeprowadzonej oceny wykazały, że prawie połowę beneficjentów stanowiły nowo pozyskane instytucje publiczne, co zostało potraktowane jako czynnik sukcesu. W związku z tym, pozyskanie nowych instytucji jest jednym z celów okresu programowego 2021-2027, planowany jest również udział małych organizacji w projektach finansowanych ze zasobów programu.

Największe efekty działań w okresie programowym 2014-2020 osiągnięto w trzech tematach polityki: włączenie społeczne, ochrona przeciwpożarowa i ratownictwo oraz opieka i pomoc medyczna, natomiast potrzeba było więcej projektów związanych z transgranicznymi inicjatywami na rzecz zatrudnienia. O niewystarczającym zainteresowaniu realizacją projektów w ramach Priorytetu 2 „*Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników*” zadecydowało kilka czynników.

Obejmują one silniejsze ukierunkowanie projektu na tzw. działania miękkie niż na infrastrukturę, co zmniejszyło zainteresowanie niektórych organizacji, ograniczenie zakresu działań, które mogą być realizowane, wynikające z przepisów dotyczących pomocy państwa oraz wykluczenie podmiotów prywatnych jako kwalifikujących się beneficjentów. W grę wchodziła również okoliczność zewnętrzna - poprawiająca się sytuacja na rynku pracy była czynnikiem powodującym mniejszy popyt oraz mniejsze zainteresowanie polityków. Biorąc to pod uwagę, priorytety i działania planowane do sfinansowania w okresie 2021-2027 były konsultowane z potencjalnymi interesariuszami Programu w ramach spotkań na Litwie i w Polsce, już na początku 2020 roku, celem lepszego sformułowania programu.

Główne ustalenia Programu 2014-2020 dowiodły, że dostarczona przez projekty wartość dla społeczeństwa jest wyższa niż poniesione koszty. Projekty miały nieznacznie pozytywny wpływ na zasady horyzontalne (zrównoważony rozwój, równość szans i niedyskryminacja, równouprawnienie kobiet i mężczyzn); nie było jednak zbyt wielu projektów bezpośrednio ukierunkowanych na te kwestie. Uproszczone opcje kosztowe były najskuteczniejszymi środkami w zmniejszaniu obciążeń administracyjnych, wprowadzonymi w okresie programowym 2014-2020, w związku z czym planuje się ich kontynuację i rozszerzenie w okresie 2021-2027.

4. Wkład planowanych interwencji w strategii makroregionalne i dotyczące basenów morskich, zasady horyzontalne oraz inicjatywy UE

Zarówno Litwa, jak i Polska, a także Szwecja, Dania, Estonia, Finlandia, Niemcy i Łotwa uczestniczą w Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego (SUERMB). Ma ona na celu wzmocnienie współpracy pomiędzy krajami regionu tak, aby osiągnąć trzy cele – ocalić morze, połączyć region i zwiększyć dobrobyt. Wspólnie uzgodniony plan działania dla SUERMB obejmuje szereg priorytetowych obszarów współpracy makroregionalnej, które odnoszą się do kluczowych wyzwań i możliwości regionu.

W okresie programowym 2014- 2020 wkład do SUERMB był oceniany podczas procedury kontroli wniosków projektowych. Podczas oceny Programu 2014-2020 zidentyfikowano, że większość projektów wniosła wkład do Obszaru Polityki (OP) Zdrowie, OP Bezpieczeństwo i OP Turystyka.

Podobne podejście zostało wybrane na potrzeby obecnego okresu programowego 2021-2027. Program nie finansuje bezpośrednio działań SUERMB, jednakże projekty planowane do wsparcia przyczynią się do realizacji różnych obszarów polityki (OP) SUERMB, głównie do „OP Turystyka”, „OP

Bezpieczeństwo”, „OP Kultura”, „OP Zdrowie”, „OP Edukacja”, „OP Biogospodarka”, „OP Biogeny”. Wkład każdego projektu w SUERMB będzie oceniany podczas procedury ich wyboru.

Program zapewni na wszystkich etapach cyklu Programu przestrzeganie zasad horyzontalnych (zrównoważonego rozwoju, równości szans i niedyskryminacji, równouprawnienia płci, Karty Praw Podstawowych UE) podczas procedur wyboru (za pośrednictwem odpowiednich kryteriów wyboru) projektów oraz dalszych etapów monitorowania ich finansowania. Żadne z działań Programu nie jest planowane w kontekście inicjatywy UE „A New European Bauhaus” (Nowy europejski Bauhaus).

Podczas realizacji Programu Instytucja Zarządzająca (IZ) i Instytucja Krajowa (IK) będą promować strategiczne wykorzystanie zamówień publicznych do wspierania celów polityki (w tym wysiłki w zakresie profesjonalizacji zmierzające do uzupełnienia braków w potencjale). Beneficjenci będą zachęceni do stosowania w większym stopniu kryteriów związanych z jakością i kosztami cyklu życia. Jeśli to możliwe, do procedur zamówień publicznych należy włączyć aspekty środowiskowe (np. kryteria zielonych zamówień publicznych) i społeczne, jak również zachęty do innowacji.

Program przyczynia się do realizacji kilku Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ. Oczekuje się, że najbardziej znaczący wkład będzie miał miejsce w przypadku dwóch z nich. Inwestycje w usługi zdrowotne i promocję zdrowego stylu życia przyczyniają się do wspierania celu „Dobre zdrowie i jakość życia”. Interwencje w ramach celu środowiskowego oraz inwestycje w OZE w ramach innych celów przyczynią się do realizacji celu ONZ „Działania w dziedzinie klimatu”.

Podczas realizacji Programu planowane inwestycje w działania wspierające cyfryzację w opiece zdrowotnej i cyfrowe rozwiązania w zarządzaniu, zielony rozwój, włączenie społeczne, będą zgodne z działaniami przewidzianymi w litewskim i polskim Planie Odbudowy i Odporności.

1.3. Uzasadnienie wybranych celów polityki oraz celów szczegółowych Interreg, odpowiadających im priorytetów, celów szczegółowych oraz form wsparcia, z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, brakujących połączeń w infrastrukturze transgranicznej

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. c)

Tabela 1

Wybrany cel polityki lub wybrany cel szczegółowy Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
<p>2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej</p>	<p>RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia</p>	<p>1. Promowanie dobrego stanu środowiskowego</p>	<p>Ochrona środowiska jest kluczowym tematem dla unijnych, krajowych i regionalnych agend zrównoważonego rozwoju, a także ważną częścią strategii istotnych dla obszaru objętego Programem. Na zapotrzebowanie na ten priorytet zwróciła uwagę również analiza potrzeb i możliwości oraz priorytetów europejskich. Obszar objęty Programem mógłby wybić się na prowadzenie w zakresie wykorzystania swojej przyrody dla dobra wspólnego, dzięki stosunkowo czystemu powietrzu, wysokiemu poziomowi zalesienia, obszarom chronionym oraz zwiększeniu świadomości ekologicznej mieszkańców do tworzenia współpracy na rzecz ochrony przyrody. Inwestycje powinny podnieść jakość środowiskową zasobów wodnych, przynieść więcej i lepiej utrzymanych terenów zielonych, większą różnorodność biologiczną. Istnieje również możliwość wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk pomiędzy lokalnymi i regionalnymi interesariuszami z Litwy i Polski działającymi w obszarze ochrony przyrody, redukcji zanieczyszczeń i zwiększania wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Oczekuje się, że projekty nie będą generować przychodów; również ze względu na rodzaj</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel szczegółowy Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			przewidywanych beneficjentów i typy projektów wybraną formą wsparcia są dotacje.
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych	RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.	2. Promowanie dobrego stanu zdrowia fizycznego i emocjonalnego oraz promocja dziedzictwa kulturowego	Jakość i dostępność opieki zdrowotnej ma oczywisty wpływ na ogólny stan zdrowia i dobrobyt obywateli. Wyższe niż średnia UE wskaźniki umieralności, z przyczyn którym można zapobiegać i które można leczyć, na obszarze transgranicznym stanowią wezwanie do bliższej współpracy w tym zakresie. Dostępność usług zdrowotnych, w szczególności na obszarach wiejskich, jest ograniczona przez brak personelu medycznego oraz niewystarczającą lub przestarzałą infrastrukturę. Pandemia COVID-19 wywarła szczególną presję na zdrowie psychiczne mieszkańców, dodatkowo utrudniając utrzymanie połączeń transgranicznych i rozdzielając społeczności. Przejściowy charakter obszaru objętego Programem (wg typologii miejsko-wiejskiej EUROSTATU) oraz dalsza optymalizacja placówek medycznych stwarza zapotrzebowanie na rozwój mobilnych usług zdrowotnych. Zmiany demograficzne, starzenie się społeczeństwa, w szczególności na obszarze objętym Programem, wywierają coraz większą presję na władze lokalne i usługodawców w zakresie zapewnienia dostępnej i wysokiej jakości opieki zdrowotnej dla różnych grup społecznych, zwłaszcza dla ludzi starszych. Oczekuje się, że projekty nie będą generować przychodów; również ze względu na rodzaj przewidywanych beneficjentów i typy projektów wybraną formą wsparcia są dotacje.

Wybrany cel polityki lub wybrany cel szczegółowy Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
<p>4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych</p>	<p>RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych</p>	<p>2. Promowanie dobrego stanu zdrowia fizycznego i emocjonalnego oraz promocja dziedzictwa kulturowego</p>	<p>Istnieje wiele wspólnych elementów dziedzictwa kulturowego i historycznego, wspólnych tradycji kulinarnych i innych działań, dobrze rozwiniętych ośrodków wypoczynkowych oraz SPA, na obszarze objętym Programem. Jeziora, rzeki, różnorodne krajobrazy, parki, lasy, które pokrywają około 30% obszaru objętego Programem, mogą przyciągnąć większą liczbę turystów. Badanie KE dotyczące obszarów funkcjonalnych wykazało, że obszar ten jest dla turystyki stosunkowo mało znany, istnieje niewiele informacji w platformach opiniotwórczych, brak współpracy pomiędzy publicznymi instytucjami turystycznymi Polski i Litwy a organizatorami turystyki, brak umiejętności zarządzania i marketingu wśród specjalistów w dziedzinie turystyki. Niemniej jednak, rozwój turystyki na obszarze objętym Programem powinien być realizowany z poszanowaniem dziedzictwa i zasobów naturalnych, wymiaru społecznego oraz bez nastawienia na turystykę masową. Do czasu pandemii COVID-19 liczba turystów na obszarze objętym Programem stale rosła. Od 2012 do 2019 roku ilość ta zwiększyła się o 66,7%, osiągając ponad 2 mln osób rocznie, jednak okresowo spadła, gdyż liczba zagranicznych podróży, ze względu na sytuację pandemiczną i stosowane ograniczenia znacząco się zmniejszyła. Branża turystyczna została poważnie dotknięta przez pandemię i wymaga interwencji publicznych dla przywrócenia wzrostu. Stanowi to zagrożenie dla już istniejących połączeń i działań sezonowych w obszarze transgranicznym. Program zobowiązuje</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel szczegółowy Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			<p>się do rozwoju usług kulturalnych i turystycznych, które mogłyby być świadczone przez cały rok w celu zmniejszenia zależności sezonowej. Ponadto, inwestycje w kulturę i turystykę ułatwią wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu i innowacjom społecznym, zrównoważeniu środowiskowemu i gospodarczemu społeczności lokalnych i regionów objętych programem. Jednocześnie celem będzie wzmocnienie ogólnego zrozumienia tych interakcji i zdolności w celu zapewnienia realnych i długoterminowych efektów przewidywanej zrównoważonej transformacji tych sektorów. Będzie to można osiągnąć poprzez rozwój miejsc nie tylko jako obiektów turystycznych, ale jako miejsc społeczności lokalnych oraz poprzez uwzględnienie potrzeb różnych osób. Oczekuje się, że projekty nie będą generować przychodów; również ze względu na rodzaj przewidywanych beneficjentów i typy projektów wybraną formą wsparcia są dotacje.</p>
6. Interreg: lepsze zarządzanie współpracą	ISO6.3. Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie (komponenty A, D oraz, w stosownych przypadkach, komponent B)	3. Wzmacnianie współpracy lokalnych interesariuszy.	<p>Program ma na celu wspieranie różnych działań oddolnych oraz zachęcanie do współpracy międzyludzkiej. Program Współpracy Transgranicznej Litwa– Polska 2014-2020 z powodzeniem wspierał różne projekty współpracy na małą skalę i istnieje potrzeba kontynuowania promocji współpracy lokalnych podmiotów. Umowa w sprawie dokumentacji granicznej określającej przebieg linii granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską (z 2019 roku) wskazuje, że chociaż nie ma szczególnych geograficznych/fizycznych barier granicznych, które utrudniałyby współpracę,</p>

Wybrany cel polityki lub wybrany cel szczegółowy Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			<p>istnieje kilka przeszkód natury kulturowej związanych z postawami społecznymi wobec sąsiadów, czy różnicami językowymi. Jest to szansa dla mniejszych partnerów na realizację działań międzyludzkich, przyczyniających się również do budowania potencjału administracji lokalnej w zakresie podnoszenia świadomości i łączenia mieszkańców. Organizacje samorządowe będą miały możliwość dotarcia do różnych partnerów celem promowania współpracy transgranicznej i nawiązywania kontaktów między instytucjami. Potencjał do przyciągania organizacji pozarządowych nie jest w pełni wykorzystany, jednak istnieje wiele organizacji w obszarze tematycznym programu, które mogą przyłączyć się do działań. W ramach tego priorytetu Program będzie zachęcał do uczestnictwa i promował zaangażowanie obywateli, jak również świadomość dotyczącą konieczności podejmowania współpracy transgranicznej. Udział w życiu politycznym na obszarze przygranicznym jest niski, a działania zaplanowane w ramach tego priorytetu spowodują zainteresowanie sprawami mieszkańców oraz działalnością władz lokalnych i regionalnych obszaru przygranicznego. Oczekuje się, że projekty nie będą generować przychodów; również ze względu na rodzaj przewidywanych beneficjentów i typy projektów wybraną formą wsparcia są dotacje.</p>
6. Interreg: lepsze zarządzanie współpracą	ISO6.6. Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą (wszystkie komponenty)	3. Wzmacnianie współpracy lokalnych interesariuszy.	Program ma na celu wspieranie wymiany dobrych praktyk i wymiany doświadczeń instytucji publicznych w różnych obszarach działalności. Uczestnicy grup dyskusyjnych wskazywali na

Wybrany cel polityki lub wybrany cel szczegółowy Interreg	Wybrany cel szczegółowy	Priorytet	Uzasadnienie wyboru
			<p>wiele potrzeb w zakresie budowania zdolności instytucji publicznych w obszarze społecznym: ograniczenie wykluczenia społecznego, rozwój usług społecznych, potrzeby społeczne osób z niepełnosprawnością. W zakresie edukacji uczestnicy grup dyskusyjnych wskazywali na potrzebę inwestowania we wspólne działania związane z wszystkimi formami edukacji, zapewnieniem szkoleń i przekwalifikowania niezbędnego na rynku pracy, cyfryzacją edukacji itp. Umiejętności informatyczne obywateli są niższe od średniej UE: w 2019 r. tylko 44% dorosłych obywateli Polski posiadało podstawowe lub lepsze umiejętności IT (średnia litewska – 56%, średnia UE – 58%). Ponadto w ramach tego priorytetu , partnerzy będą zachęceni do realizacji działań związanych z cyfryzacją, który to temat jest nierówno traktowany na obszarze objętym Programem. To szansa dla władz lokalnych na wdrożenie polityki, która miałaby duży wpływ na społeczność transgraniczne i stanowiłaby bazę dla przyszłej współpracy w tym obszarze. Oczekuje się, że projekty nie będą generować przychodów; również ze względu na rodzaj przewidywanych beneficjentów i typy projektów wybraną formą wsparcia są dotacje.</p>

2. Priorytety

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. d) i e)

2.1. Priorytet: 1 – Promowanie dobrego stanu środowiskowego

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. d)

2.1.1. Cel szczegółowy: RSO2.7. Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. e)

CS (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań i ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (i), art. 17 ust. 9 lit. c) (ii)

Oczekiwany wkład w realizację celu szczegółowego

Po pierwsze, Program poprawi możliwości zainteresowanych stron w dziedzinie ochrony przyrody, zachowania bioróżnorodności, redukcji zanieczyszczeń i rozwoju zielonej infrastruktury poprzez wspieranie wymiany doświadczeń i dzielenie się najlepszymi praktykami. Ponieważ jest to nowy temat dla Programu Współpracy Transgranicznej pomiędzy Litwą i Polską, otwiera to możliwość nawiązania profesjonalnych kontaktów dla lokalnych i regionalnych interesariuszy z obu krajów. Po drugie, Program przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie zmian klimatu i zachowań prośrodowiskowych. Element współpracy i zaangażowanie sąsiadów wnosi dodatkową atrakcyjność w kontekście działań na rzecz świadomości ekologicznej i stanowi przesłanie dla obywateli o globalnym charakterze problemów środowiskowych. Po trzecie, Program ma na celu wspieranie inicjatyw rozwoju i poprawy zielonej infrastruktury na terytorium objętym Programem. Będzie to również uzupełnieniem działań realizowanych w ramach CS dla turystyki i kultury. Po czwarte, Program przewiduje wspólne działania służące ograniczeniu różnych form zanieczyszczenia wód i innych form zanieczyszczenia występujących na obszarze objętym Programem.

Projekty w ramach tego celu szczegółowego potencjalnie przyczynią się do działań w kilku Obszarach Polityki SUERMB (OP), którymi mogą być „OP Biogospodarka”, „OP Turystyka” i prawdopodobnie inne.

Powiązane rodzaje działań

- Wymiana doświadczeń w zakresie polityk stosowanych w dziedzinie ochrony przyrody, zachowania bioróżnorodności, redukcji zanieczyszczeń, rozwoju zielonej infrastruktury, wpływ środowiska na kapitał naturalny, usługi ekosystemowe;
- Wspólne działania oraz współpraca w zakresie edukacji ekologicznej i podnoszenia świadomości;
- Konserwacja i poprawa zielonych przestrzeni publicznych;
- Wspólne działania na rzecz zmniejszenia zanieczyszczenia wody (pestycydy, metale ciężkie, inne substancje zanieczyszczające), w tym zanieczyszczenia wody w zlewniach rzek;
- Wspólne opracowywanie pilotażowych rozwiązań w dziedzinie gospodarowania wodami i ściekami, wykorzystanie wody deszczowej;

- Współpraca oraz wspólne działania identyfikujące i wzmacniające powiązania funkcjonalne i/lub obszary w zakresie ochrony środowiska i przyrody na obszarze objętym Programem i w jego najbliższym otoczeniu, zwiększające zakres pozytywnego oddziaływania na środowisko w obszarze transgranicznym.
- Wymiana praktyk w zakresie wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) przez gospodarstwa domowe, gminy i instytucje, tj. szpitale, szkoły, przedszkola, domy opieki itp.
- Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czynić poważnych szkód” (DNSH), gdyż ze względu na swój charakter nie przewiduje się ich znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

2.1.1.1b. Określenie pojedynczego beneficjenta lub ograniczonego wykazu beneficjentów oraz procedura przyznawania środków

Podstawa prawna: art. 17 ust 9 lit. c)(i)

--

2.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (ii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iii)

Tabela 2 - Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1	RSO2.7	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami (transgranicznie)	organizacje	0	42
1	RSO2.7	RCO116	Wspólnie opracowane rozwiązania	rozwiązania	0	10

Tabela 3 - Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
1	RSO2.7	RCR84	Organizacje współpracujące ponad granicami (transgranicznie) po zakończeniu projektu	organizacje	0,00	2020-2029	40,00	Raport/sprawozdanie okresowe z projektów / ankieta	
1	RSO2.7	RCR104	Rozwiązania przyjęte lub zastosowane na szerszą skalę przez organizacje	rozwiązania	0,00	2020-2029	8,00	Raport/sprawozdanie okresowe z projektów / ankieta	

2.1.1.3. Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iv)

Główne rodzaje beneficjentów, którzy mają być finansowani w ramach niniejszego celu szczegółowego, to:

- Władze lokalne, regionalne i krajowe;
- Organy publiczne i podmioty prawa publicznego;
- Stowarzyszenia;
- Organizacje pozarządowe;
- Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT).

Głównymi grupami docelowymi tego celu szczegółowego są społeczności lokalne, odwiedzający i turyści, a także MŚP jako odbiorcy wsparcia pośredniego itp.

2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych instrumentów terytorialnych (ZIT), rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (iv)

W ramach Programu nie przewiduje się wykorzystania żadnych z wymienionych narzędzi terytorialnych.

2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. e)(v)

Program nie przewiduje wykorzystania instrumentów finansowych.

Oczekuje się, że projekty nie będą generować przychodów; również ze względu na rodzaj przewidywanych beneficjentów i typy projektów wybraną formą wsparcia są dotacje.

2.1.1.6. Indykatory podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) (v)

Tabela 4 – Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO2.7	EFRR	071. Promowanie wykorzystania materiałów pochodzących z recyklingu jako surowców	633 250,00
1	RSO2.7	EFRR	046. Wsparcie dla podmiotów, które świadczą usługi przyczyniające się do gospodarki niskoemisyjnej i odporności na zmianę klimatu, w tym działania w zakresie zwiększenia świadomości	1 266 500,00
1	RSO2.7	EFRR	079. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej, dziedzictwo i zasoby, zielona i niebieska infrastruktura	1 566 500,00
1	RSO2.7	EFRR	061. Zapobieganie zagrożeniom naturalnym niezwiązanym z klimatem (np. trzęsienia ziemi) oraz wywołanym działalnością człowieka (np. awarie przemysłowe) i zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy zarządzania klęskami i katastrofami, infrastruktura i podejście ekosystemowe	1 266 500,00
1	RSO2.7	EFRR	059. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: pożary (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	2 533 000,00
1	RSO2.7	EFRR	060. Działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem i zarządzanie takimi zagrożeniami: inne zagrożenia, np. burze i susze (w tym podnoszenie świadomości, ochrona ludności i systemy zarządzania klęskami żywiołowymi, infrastruktura i podejścia ekosystemowe)	2 533 000,00
1	RSO2.7	EFRR	078. Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	1 266 500,00
1	RSO2.7	EFRR	052. Inne rodzaje energii ze źródeł odnawialnych (w tym energia geotermalna)	1 599 750,00

Tabela 5 – Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO2.7	EFRR	01. Dotacja	12 665 000,00

Tabela 6 – Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
1	RSO2.7	EFRR	33. Inne podejście – brak ukierunkowania terytorialnego	12 665 000,00

2.1. Priorytet: 2 – Promowanie dobrego stanu zdrowia fizycznego i emocjonalnego oraz promocja dziedzictwa kulturowego

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. d)

2.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.5. Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. e)

Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.

2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (i), art. 17 ust. 9 lit. c) (ii)

Oczekiwany wkład w realizację celu szczegółowego

Po pierwsze, Program przyczyni się do równego dostępu do opieki zdrowotnej poprzez wspieranie wspólnego rozwoju lub modernizacji usług tej służby, koncentrując się głównie na mniejszych instytucjach ochrony zdrowia na przygranicznych obszarach wiejskich, które również powinny skorzystać z Programu. Rozwój ten obejmuje zwiększenie personelu medycznego i pomocniczego, wolontariuszy, a także uzupełnienie braków w niezbędnym sprzęcie. Po drugie, rozwój mobilnych usług zdrowotnych spowoduje również poprawę dostępu do opieki zdrowotnej, jak również możliwości utworzenia infolinii (związanych z kwestiami dotyczącymi COVID, problemami psychicznymi itp.) dla społeczności transgranicznych w celu zapewnienia dodatkowych informacji i wsparcia. Po trzecie, Program będzie szczególnie zainteresowany zdrowiem psychicznym oraz będzie wspierał współpracę w tym zakresie. Po czwarte, aktywne i zdrowe starzenie się jest kluczowym przedmiotem zainteresowania Programu. Wspólne szkolenia i wymiana doświadczeń w zakresie metod profilaktyki i leczenia stanowią dodatkową wartość dodaną działań. Wszystkie działania, w tym wdrażanie i monitorowanie podczas całego cyklu życia Programu będą zgodne z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (UNCPRD). Inwestycje będą musiały wykazać zgodność ze strategią deinstytucjonalizacji i odpowiednimi ramami politycznymi i prawnymi UE w zakresie przestrzegania zobowiązań dotyczących praw człowieka, a mianowicie Kartą Praw Podstawowych, Europejskim Filarem Praw Społecznych i Strategią na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030

Projekty w ramach tego celu szczegółowego Programu potencjalnie przyczynią się do działań SUERMB „OP Zdrowie”.

Powiązane rodzaje działań

- Wspólny rozwój lub modernizacja usług opieki zdrowotnej, usług opieki długoterminowej, telefonów zaufania, usług on-line związanych ze zdrowiem, usług ratowania, wspólne szkolenia dla personelu medycznego, pomocniczego i wolontariuszy;

- Wspólne działania oraz współpraca sprzyjające aktywnemu i zdrowemu starzeniu się (w tym, przykładowo, promowanie aktywności fizycznej, regularne kontrole stanu zdrowia, pomoc medyczna itp.);
- Rozwój mobilnych usług opieki zdrowotnej (np. transgraniczny mammobus, transgraniczny autobus do oddawania krwi itp.);
- Wspólne działania i współpraca w dziedzinie zdrowia psychicznego;
- Działania pilotażowe w zakresie innowacyjnych rozwiązań technologicznych; transgraniczne usługi informacyjne; działania pilotażowe w zakresie usług rejestracji online dla placówek medycznych; badania pilotażowe w zakresie gromadzenia danych o mobilności i przepływach pacjentów; poprawa dostępu do informacji dla pacjentów z niepełnosprawnościami, jak również ich opiekunów.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyn poważnych szkód” (DNSH), gdyż ze względu na swój charakter nie przewiduje się ich znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

[1] https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/studies/2021/identification-of-key-elements-for-creating-the-touristic-cross-border-functional-area-at-the-lithuanian-polish-border

2.1.1.1b. Określenie pojedynczego beneficjenta lub ograniczonego wykazu beneficjentów oraz procedura przyznawania środków

Podstawa prawna: art. 17 ust 9 lit. c)(i)

--

2.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (ii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iii)

Tabela 2 - Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO4.5	RCO69	Pojemność nowych lub zmodernizowanych zakładów opieki zdrowotnej	osoby/rok	0	12 186
2	RSO4.5	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami (transgranicznie)	organizacje	0	28
2	RSO4.5	RCO116	Wspólnie opracowane rozwiązania	rozwiązania	0	7

Tabela 3 - Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO4.5	RCR73	Użytkownicy nowych lub zmodernizowanych zakładów opieki zdrowotnej rocznie	użytkownicy/rok	0,00	2020-2029	1827,00	Raport/sprawozdanie okresowe z projektów / ankieta	
2	RSO4.5	RCR104	Rozwiązania przyjęte lub zastosowane na szerszą skalę przez organizacje	rozwiązania	0,00	2020-2029	5,00	Raport/sprawozdanie okresowe z projektów / ankieta	
2	RSO4.5	RCR84	Organizacje współpracujące ponad granicami (transgranicznie) po zakończeniu projektu	organizacje	0,00	2020-2029	27,00	Raport/sprawozdanie okresowe z projektów / ankieta	

2.1.1.3. Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iv)

Główne rodzaje beneficjentów, którzy mają być finansowani w ramach niniejszego celu szczegółowego, to:

- Władze lokalne, regionalne i krajowe;
- Organy publiczne i podmioty prawa publicznego;
- Stowarzyszenia;
- Organizacje pozarządowe;
- Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT).

Głównymi grupami docelowymi tego celu szczegółowego są społeczności lokalne, odwiedzający i turyści, a także MŚP jako odbiorcy wsparcia pośredniego itp.

2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych instrumentów terytorialnych (ZIT), rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (iv)

W ramach Programu nie przewiduje się wykorzystania żadnych z wymienionych narzędzi terytorialnych.

2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. e)(v)

Program nie przewiduje wykorzystania instrumentów finansowych.

Oczekuje się, że projekty nie będą generować przychodów; również ze względu na rodzaj przewidywanych beneficjentów i typy projektów wybraną formą wsparcia są dotacje.

2.1.1.6. Indykatory podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) (v)

Tabela 4 – Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO4.5	EFRR	130. Aktywa ruchome związane ze zdrowiem	1 688 668,00
2	RSO4.5	EFRR	173. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnej władz publicznych i zainteresowanych stron do wdrażania projektów i inicjatyw w zakresie współpracy terytorialnej w kontekście transgranicznym, transnarodowym, morskim i międzyregionalnym	2 533 000,00
2	RSO4.5	EFRR	160. Działania na rzecz poprawy dostępności, efektywności i odporności systemów opieki zdrowotnej (z wyłączeniem infrastruktury)	1 688 668,00
2	RSO4.5	EFRR	129. Sprzęt medyczny	2 533 000,00

Tabela 5 – Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO4.5	EFRR	01. Dotacja	8 443 336,00

Tabela 6 – Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO4.5	EFRR	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	8 443 336,00

2.1.1. Cel szczegółowy: RSO4.6. Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. e)

Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (i), art. 17 ust. 9 lit. c) (ii)

Oczekiwany wkład w realizację celu szczegółowego

Rola kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, integracji i innowacji społecznej zostanie wzmocniona na kilka sposobów. Po pierwsze, Program zapewni lepsze wsparcie i zwiększenie widoczności obszaru transgranicznego jako celu podróży turystycznych. Uważa się, że wspólne wysiłki komunikacyjne mogą przynieść lepsze rezultaty niż działania realizowane w jednym kraju. Po drugie, Program ułatwi wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego dla rozwoju wspólnych produktów i usług kulturalnych i turystycznych, szczególnie tych związanych ze zrównoważoną turystyką, w tym tworzenia wspólnych szlaków turystycznych. W rezultacie wspólne litewsko-polskie dziedzictwo (materialne i niematerialne) powinno być lepiej prezentowane lokalnym i zagranicznym gościom. Po trzecie, Program będzie wykorzystywał dziedzictwo nie tylko dla celów turystycznych, ale także dla innych celów wspólnotowych, takich jak cele społeczne, edukacyjne, itp. Celem jest, aby wspierane obiekty łączyły potrzeby turystyczne i kulturalne z potrzebami społecznymi i edukacyjnymi społeczności lokalnych. Po czwarte, wspierana będzie infrastruktura i inne inwestycje ułatwiające zrównoważoną turystykę. Szczególną uwagę w rozwoju infrastruktury należy zwrócić na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Wreszcie, Program planuje wspierać działania, które przyczynią się do rozwoju turystycznego transgranicznego obszaru funkcjonalnego, zgodnie z założeniami studium KE. Ogólnie rzecz biorąc, rozwój kultury i turystyki powinien zmniejszać sezonową zmienność branży, ułatwiać integrację społeczną i dążyć do innowacji społecznych.

Projekty w ramach tego celu szczegółowego potencjalnie przyczynią się do działań w kilku Obszarach Polityki SUERMB (OP), którymi mogą być „OP Turystyka”, „OP Kultura” i prawdopodobnie inne. Wszelkie działania w ramach tego celu szczegółowego będą realizowane zgodnie z najlepszymi praktykami i w oparciu o zasady jakości określone przez międzynarodowe karty dziedzictwa kulturowego i wytyczne, w tym standardy określone przez Międzynarodową Radę Ochrony Zabytków i Miejsc Historycznych (ICOMOS). Beneficjenci będą zachęceni do badania i śledzenia inicjatywy Nowego Europejskiego Bauhausu na wszystkich etapach realizacji i rozwoju projektu, w celu ułatwienia zrównoważonego i integracyjnego rozwoju. Wszelkie inwestycje infrastrukturalne planowane w ramach tego celu szczegółowego będą ściśle monitorowane w oparciu o ich wpływ na środowisko. Beneficjenci, jak również organy Programu, zapewniają właściwy monitoring i ocenę oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami krajowymi. Jednakże bardziej szczegółowe wymagania zostaną określone na późniejszym etapie podczas przygotowywania zaproszeń do składania wniosków.

W przypadku wsparcia dla obiektów kulturalnych i przyrodniczych, jak również w przypadku wsparcia dla wszystkich innych projektów, sprawdzany będzie ich potencjał w zakresie utrzymania wymogów trwałości podczas procesu oceny projektu. W procesie wyboru projektów zostanie zapewnione, że

miejsca, które pozostałyby niewykorzystane lub opuszczone, nie będą wspierane. Szczegółowe informacje zostaną przedstawione w kryteriach wyboru projektów. Również procedury Programu zapewnią odpowiedni monitoring spełniania wymogów trwałości.

Holistyczne podejście do rozwoju turystyki zapewni koordynację gospodarczych, społecznych i środowiskowych obszarów współpracy. Podczas promowania regionu jako pojedynczego celu podróży, beneficjenci będą zachęceni do poszukiwania innych możliwości finansowania. Działania ukierunkowane na promocję wspólnych produktów turystycznych i destynacji zwiększą widoczność regionu, co będzie szczególnie korzystne jeżeli chodzi o przyciąganie zewnętrznych funduszy, które zapewnią utrzymanie obiektów dziedzictwa kulturowego i historycznego po zakończeniu projektu. Dodatkowo, w celu uzyskania finansowej samowystarczalności, beneficjenci rozwiną silniejsze więzi z sąsiednimi regionami, co z kolei zaowocuje budową zdolności lokalnych podmiotów do wszelkiej przyszłej współpracy i poszukiwania trwałych zasobów finansowych. Jeśli chodzi o trwałość projektu, beneficjenci zapewnią kontynuację wykorzystania rezultatów projektu po jego zakończeniu zgodnie z zasadami Programu.

Powiązane rodzaje działań

- Rozwój wspólnych strategii marketingowych oraz ich wdrażanie;
- Rozwój wspólnych szlaków turystycznych i kulturowych, produkty i usługi;
- Wspólne imprezy i wydarzenia kulturalne, w tym poszukiwanie partnerów po drugiej stronie granicy z podobnymi inicjatywami; promocja ekoturystyki i rozwiązań w zakresie zmiany zachowań w odniesieniu do ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego;
- Zrównoważony rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego, w tym wartości niematerialnych, dla potrzeb zrównoważonej turystyki, kultury i społeczności (społecznych, edukacyjnych);
- Wspólne inicjatywy w zakresie utrzymania i rewitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego;
- Wprowadzanie nowych technologii, rozwiązań cyfrowych na potrzeby ochrony zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego;
- Współpraca i wspólne działania wdrażające koncepcje turystycznego transgranicznego obszaru funkcjonalnego zaproponowane w opracowaniu KE „Identyfikacja kluczowych elementów turystycznego transgranicznego obszaru funkcjonalnego na pograniczu litewsko-polskim”[1]
- Wspólne rozwiązania mające na celu poprawę odporności sektora kultury, poprawę równego dostępu dla grup w trudnej sytuacji, skupiające się na włączeniu społecznym i dostępności.

Inwestycje związane z turystyką będą odpowiadać zasadom Ścieżki transformacji dla turystyki np. w zakresie cyfrowej i ekologicznej transformacji, odporności, zrównoważenia i podejścia strategicznego.

W celu zapewnienia trwałości finansowej inwestycji związanych z turystyką zostanie zapewnione, że wspierane projekty są skoordynowane z projektami na sąsiednich obszarach (aby uniknąć nakładania się i wzajemnej konkurencji), mają wpływ wykraczający poza sam projekt na stymulowanie aktywności turystycznej na danym obszarze i będą odpowiednio utrzymywane przez lata po ich zakończeniu.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyn poważnych szkód” (DNSH), gdyż ze względu na swój charakter nie przewiduje się ich znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

[1] https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/studies/2021/identification-of-key-elements-for-creating-the-touristic-cross-border-functional-area-at-the-lithuanian-polish-border

2.1.1.1b. Określenie pojedynczego beneficjenta lub ograniczonego wykazu beneficjentów oraz procedura przyznawania środków

Podstawa prawna: art. 17 ust 9 lit. c)(i)

--

2.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (ii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iii)

Tabela 2 - Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2	RSO4.6	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty kulturalne i turystyczne	0	19
2	RSO4.6	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami (transgranicznie)	organizacje	0	42
2	RSO4.6	RCO116	Wspólnie opracowane rozwiązania	rozwiązania	0	10

Tabela 3 - Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
2	RSO4.6	RCR104	Rozwiązania przyjęte lub zastosowane na szerszą skalę przez organizacje	rozwiązania	0,00	2020-2029	8,00	Raport/sprawozdanie okresowe z projektów / ankieta	
2	RSO4.6	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający/rok	215 479,00	2019-2029	247 800,00	Raport/sprawozdanie okresowe z projektów / ankieta	Za rok odniesienia przyjęto rok 2019, ponieważ z powodu pandemii COVID-19 w 2020 roku branża turystyczna została poważnie dotknięta i nie odzwierciedlała zwykłej sytuacji.
2	RSO4.6	RCR84	Organizacje współpracujące ponad granicami (transgranicznie) po zakończeniu projektu	organizacje	0,00	2020-2029	40,00	Raport/sprawozdanie okresowe z projektów / ankieta	

2.1.1.3. Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iv)

Główne rodzaje beneficjentów, którzy mają być finansowani w ramach niniejszego celu szczegółowego, to:

- Władze lokalne, regionalne i krajowe;
- Organy publiczne i podmioty prawa publicznego;
- Stowarzyszenia;
- Organizacje pozarządowe;
- Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT).

Głównymi grupami docelowymi tego celu szczegółowego są społeczności lokalne, odwiedzający i turyści, a także MŚP jako odbiorcy wsparcia pośredniego itp.

2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych instrumentów terytorialnych (ZIT), rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (iv)

W ramach Programu nie przewiduje się wykorzystania żadnych z wymienionych narzędzi terytorialnych.

2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. e)(v)

Program nie przewiduje wykorzystania instrumentów finansowych.

Oczekuje się, że projekty nie będą generować przychodów; również ze względu na rodzaj przewidywanych beneficjentów i typy projektów wybraną formą wsparcia są dotacje.

2.1.1.6. Indykatory podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) (v)

Tabela 4 – Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO4.6	EFRR	166. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa kulturowego i usług w dziedzinie kultury	4 432 750,00
2	RSO4.6	EFRR	165. Ochrona, rozwój i promowanie publicznych aktywów z dziedziny turystyki i usług turystycznych	4 432 750,00
2	RSO4.6	EFRR	167. Ochrona, rozwój i promowanie dziedzictwa naturalnego i ekoturystyki poza obszarami Natura 2000	3 799 500,00

Tabela 5 – Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO4.6	EFRR	01. Dotacja	12 665 000,00

Tabela 6 – Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
2	RSO4.6	EFRR	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	12 665 000,00

2.1. Priorytet: 3 – Wzmacnianie współpracy lokalnych interesariuszy

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. d)

2.1.1. Cel szczegółowy: ISO6.3. Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez zachęcanie do działań międzyludzkich (komponenty A, D oraz, w stosownych przypadkach, komponent B)

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. e)

Budowanie wzajemnego zaufania, w szczególności poprzez wspieranie działań ułatwiających kontakty międzyludzkie

2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (i), art. 17 ust. 9 lit. c) (ii)

Oczekiwany wkład w realizację celu szczegółowego

Program przyczyni się do budowania wzajemnego zaufania poprzez zachęcanie do podejmowania różnych działań międzyludzkich. Po pierwsze, promowane będą różne inicjatywy, takie jak konferencje, warsztaty itp. wzmacniające tworzenie sieci kontaktów i współpracę lokalnych zainteresowanych stron. Po drugie, program będzie wspierał wspólne budowanie odpowiedniego potencjału, wspólne wydarzenia i działania kulturalne. Po trzecie, szczególnym zainteresowaniem cieszy się wzmocnienie zaangażowania obywateli w proces podejmowania decyzji i egzekwowania prawa przez organizacje społeczności lokalnych. Po czwarte, Program przyczyni się do działań o charakterze międzyludzkim poprzez promowanie sportu i zdrowego stylu życia społeczności transgranicznych, wychodzenie poza praktyki krajowe, dzielenie się doświadczeniami i wzmacnianie współpracy pomiędzy władzami i społecznościami lokalnymi.

Projekty w ramach tego celu szczegółowego potencjalnie przyczynią się do działań w kilku Obszarach Polityki SUERMB (OP), którymi mogą być „OP Bezpieczeństwo”, „OP Kultura” i prawdopodobnie inne.

Powiązane rodzaje działań

- Realizacja inicjatyw (konferencje, warsztaty itp.), mających na celu wzmocnienie zdolności do tworzenia sieci kontaktów i współpracy podmiotów lokalnych;
- Wspólne szkolenia oraz inne rodzaje budowania potencjału związane ze zwiększaniem możliwości administracyjnych lokalnych zainteresowanych stron;
- Identyfikacja i ograniczenie barier we współpracy pomiędzy interesariuszami z różnych jednostek administracyjnych i sektorów w celu wdrożenia wspólnych rozwiązań;

- Działania wspierające zaangażowanie obywateli w podejmowanie decyzji, partycypację polityczną, wzmocnienie organizacji lokalnych społeczności, wzmocnienie potencjału i zaangażowania obywatelskiego mieszkańców;
- Wymiana wiedzy i dobrych praktyk w zakresie zarządzania podejściami partycypacyjnymi, w tym testowanie rozwiązań cyfrowych w celu dalszej dystrybucji na poziomie terytorialnym;
- Zakup drobnego sprzętu oraz inwestycje o niewielkim zakresie, dostępne dla osób z niepełnosprawnościami, niezbędne do realizacji projektu współpracy i zrównoważonych działań;
- Opracowanie strategii i testowanie możliwych rozwiązań w zakresie promocji sportu i zdrowego stylu życia wśród społeczności przygranicznych;
- Wspólne planowanie i przygotowanie działań w zakresie łagodzenia ryzyka związanego z klimatem.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyn poważnych szkód” (DNSH), gdyż ze względu na swój charakter nie przewiduje się ich znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

2.1.1.1b. Określenie pojedynczego beneficjenta lub ograniczonego wykazu beneficjentów oraz procedura przyznawania środków

Podstawa prawna: art. 17 ust 9 lit. c)(i)

--

2.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (ii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iii)

Tabela 2 - Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3	ISO6.3	RCO81	Uczestnictwo we wspólnych działaniach transgranicznych	uczestnicy	0	210
3	ISO6.3	RCO115	Wspólnie organizowane transgraniczne wydarzenia publiczne	wydarzenia	0	31
3	ISO6.3	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami (transgranicznie)	organizacje	0	33

Tabela 3 - Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
3	ISO6.3	RCR85	Uczestnictwo we wspólnych działaniach transgranicznych po zakończeniu projektu	uczestnicy	0,00	2020-2029	52,00	Ankieta	
3	ISO6.3	RCR84	Organizacje współpracujące ponad granicami (transgranicznie) po zakończeniu projektu	organizacje	0,00	2020-2029	31,00	Raport/sprawozdanie okresowe z projektów / ankieta	

2.1.1.3. Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iv)

Główne rodzaje beneficjentów, którzy mają być finansowani w ramach niniejszego celu szczegółowego, to:

- Władze lokalne, regionalne i krajowe;
- Organy publiczne i podmioty prawa publicznego;
- Stowarzyszenia;
- Organizacje pozarządowe;
- Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT).

Głównymi grupami docelowymi tego celu szczegółowego są społeczności lokalne, odwiedzający i turyści, a także MŚP jako odbiorcy wsparcia pośredniego itp.

2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych instrumentów terytorialnych (ZIT), rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (iv)

W ramach Programu nie przewiduje się wykorzystania żadnych z wymienionych narzędzi terytorialnych.

2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. e)(v)

Program nie przewiduje wykorzystania instrumentów finansowych.

Oczekuje się, że projekty nie będą generować przychodów; również ze względu na rodzaj przewidywanych beneficjentów i typy projektów wybraną formą wsparcia są dotacje.

2.1.1.6. Indykatorywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) (v)

Tabela 4 – Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
3	ISO6.3	EFRR	173. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnej władz publicznych i zainteresowanych stron do wdrażania projektów i inicjatyw w zakresie współpracy terytorialnej w kontekście transgranicznym, transnarodowym, morskim i międzyregionalnym	4 221 667,00

Tabela 5 – Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
3	ISO6.3	EFRR	01. Dotacja	4 221 667,00

Tabela 6 – Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
3	ISO6.3	EFRR	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	4 221 667,00

2.1.1. Cel szczegółowy: ISO6.6. Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą (wszystkie komponenty)

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. e)

Inne działania wspierające lepsze zarządzanie współpracą

2.1.1.1 Powiązane rodzaje działań oraz ich oczekiwany wkład w realizację wspomnianych celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenu morskiego

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (i), art. 17 ust. 9 lit. c) (ii)

Oczekiwany wkład w realizację celu szczegółowego

Po pierwsze, Program będzie wspierał transfer dobrych praktyk pomiędzy litewskimi i polskimi zainteresowanymi stronami w różnych obszarach polityki, w tym w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym oraz efektywności energetycznej. Po drugie, Program będzie w szczególności promował współpracę w dziedzinie edukacji, w tym kształcenia zawodowego, nauki przez całe życie itp. oraz szkoleń i włączenia społecznego. Po trzecie, Program będzie propagował współpracę w różnych dziedzinach zarządzania: pomiędzy strażą pożarną i służbami ratowniczymi, policją, instytucjami społecznymi i edukacyjnymi, wymianę doświadczeń pomiędzy władzami lokalnymi, dzielenie się wiedzą i najlepszymi praktykami w różnych sferach, w tym działania angażujące organizacje pozarządowe celem uzyskania synergii i wniesienia wartości dodanej podczas wspólnego rozwiązywania problemów istotnych dla społeczności transgranicznych.

Projekty w ramach tego celu szczegółowego potencjalnie przyczynią się do działań w kilku Obszarach Polityki SUERMB (OP), którymi mogą być „OP Bezpieczeństwo”, „OP Edukacja” i prawdopodobnie inne.

Powiązane rodzaje działań

- Wymiana doświadczeń oraz współpraca między władzami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi a także dostawcami usług publicznych;
- Opracowanie i wdrożenie wspólnych strategii i planów wykonawczych w celu poprawy jakości usług publicznych związanych z edukacyjnymi rozwiązaniami cyfrowymi;
- Wspólne działania oraz współpraca w dziedzinie pożarnictwa i służb ratowniczych;
- Wymiana doświadczeń w zakresie polityk, a następnie wdrożenie i przetestowanie możliwych rozwiązań w dziedzinie gospodarki o obiegu zamkniętym i efektywności energetycznej;
- Wymiana najlepszych praktyk w zakresie integracji społecznej i pracy z grupami defaworyzowanymi (np. osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi), wspólny rozwój lub modernizacja usług społecznych, w tym projekty pilotażowe i innowacje społeczne związane z tymi projektami; wspólne szkolenia dla dostawców usług społecznych i innych specjalistów pracujących z grupami docelowymi;

- Zakup drobnego sprzętu oraz inwestycje niezbędne do realizacji projektu współpracy a także trwałości jego rezultatów;
- Wspólne działania identyfikujące oraz wzmacniające funkcjonalne powiązania tematyczne na obszarze objętym Programem i w jego najbliższym otoczeniu, zwiększające oddziaływanie na obszar;
- Opracowanie rozwiązań w zakresie zarządzania cyfrowego w celu zapewnienia lepszych usług publicznych na obszarze objętym Programem;
- Wspieranie wymiany informacji i transferu wiedzy na poziomie transgranicznym/regionalnym/lokalnym na temat możliwych działań mających na celu złagodzenie zagrożeń związanych z klimatem oraz podnoszenie świadomości wśród decydentów i obywateli.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą „nie czyn poważnych szkód” (DNSH), gdyż ze względu na swój charakter nie przewiduje się ich znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

2.1.1.1b. Określenie pojedynczego beneficjenta lub ograniczonego wykazu beneficjentów oraz procedura przyznawania środków

Podstawa prawna: art. 17 ust 9 lit. c)(i)

--

2.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (ii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iii)

Tabela 2 - Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3	ISO6.6	RCO85	Uczestnictwo we wspólnych programach szkoleniowych	uczestnicy	0	315
3	ISO6.6	RCO87	Organizacje współpracujące ponad granicami (transgranicznie)	organizacje	0	33
3	ISO6.6	RCO116	Wspólnie opracowane rozwiązania	rozwiązania	0	7

Tabela 3 - Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych	Uwagi
3	ISO6.6	RCR84	Organizacje współpracujące ponad granicami (transgranicznie) po zakończeniu projektu	organizacje	0,00	2020-2029	31,00	Raport/sprawozdanie okresowe z projektów / ankieta	
3	ISO6.6	RCR104	Rozwiązania przyjęte lub zastosowane na szerszą skalę przez organizacje	rozwiązania	0,00	2020-2029	5,00	Raport/sprawozdanie okresowe	
3	ISO6.6	RCR81	Liczba osób kończących wspólne programy szkoleniowe	uczestnicy	0,00	2020-2029	283,00	Raport/sprawozdanie okresowe z projektów / ankieta	

2.1.1.3. Główne grupy docelowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (iii), art. 17 ust. 9 lit. c) (iv)

Główne rodzaje beneficjentów, którzy mają być finansowani w ramach niniejszego celu szczegółowego, to:

- Władze lokalne, regionalne i krajowe;
- Organy publiczne i podmioty prawa publicznego;
- Stowarzyszenia;
- Organizacje pozarządowe;
- Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT).

Głównymi grupami docelowymi tego celu szczegółowego są społeczności lokalne, odwiedzający i turyści, a także MŚP jako odbiorcy wsparcia pośredniego itp.

2.1.1.4. Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania zintegrowanych instrumentów terytorialnych (ZIT), rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) lub innych narzędzi terytorialnych

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (iv)

W ramach Programu nie przewiduje się wykorzystania żadnych z wymienionych narzędzi terytorialnych.

2.1.1.5. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. e)(v)

Program nie przewiduje wykorzystania instrumentów finansowych.

Oczekuje się, że projekty nie będą generować przychodów; również ze względu na rodzaj przewidywanych beneficjentów i typy projektów wybraną formą wsparcia są dotacje.

2.1.1.6. Indykatorywny podział zasobów programu UE według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. e) (vi), art. 17 ust. 9 lit. c) (v)

Tabela 4 – Wymiar 1 – zakres interwencji

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
3	ISO6.6	EFRR	173. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnej władz publicznych i zainteresowanych stron do wdrażania projektów i inicjatyw w zakresie współpracy terytorialnej w kontekście transgranicznym, transnarodowym, morskim i międzyregionalnym	4 221 667,00

Tabela 5 – Wymiar 2 – forma finansowania

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
3	ISO6.6	EFRR	01. Dotacja	4 221 667,00

Tabela 6 – Wymiar 3 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kod	Kwota (w EUR)
3	ISO6.6	EFRR	33. Inne podejścia – brak ukierunkowania terytorialnego	4 221 667,00

3. Plan finansowy

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. f)

3.1. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Tabela 7

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. g)(i), art. 17 ust. 4 lit. a) do d)

Fundusz	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Ogółem
EFRR	0,00	17 708 144,00	2 983 511,00	3 111 441,00	8 191 948,00	6 788 017,00	6 923 775,00	45 706 836,00
Ogółem	0,00	17 708 144,00	2 983 511,00	3 111 441,00	8 191 948,00	6 788 017,00	6 923 775,00	45 706 836,00

3.2. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Podstawa prawna: art. 17 ust. 3 lit. f)(ii), art. 17 ust. 4 lit. a) do d)

Tabela 8

Cel polityki	Priorytet	Fundusz	Podstawa obliczenia wsparcia UE (całkowity koszt kwalifikowalny lub wkład publiczny)	Wkład UE (a)=(a1)+(a2)	Indykatywny podział wkładu UE		Wkład krajowy (b)=(c)+(d)	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem (e)=(a)+(b)	Poziom współfinansowania (f)=(a)/(e)	Wkład państw trzecich
					bez pomocy technicznej zgodnie z art. 27 ust. 1 (a1)	dla PT zgodnie z art. 27 ust. 1 (a2)		Krajowe publiczne (c)	Krajowe prywatne (d)	Ogółem (e)=(a)+(b)	Poziom współfinansowania (f)=(a)/(e)	Wkład państw trzecich
2	1	EFRR	Ogółem	13 712 050,00	12 665 000,00	1 047 050,00	3 428 013,00	3 428 013,00	0,00	17 140 063,00	79,9999976663%	0,00
4	2	EFRR	Ogółem	22 853 419,00	21 108 336,00	1 745 083,00	5 713 355,00	5 713 355,00	0,00	28 566 774,00	79,999992999%	0,00
6	3	EFRR	Ogółem	9 141 367,00	8 443 334,00	698 033,00	2 285 342,00	2 285 342,00	0,00	11 426 709,00	79,999982497%	0,00
	Ogółem	EFRR		45 706 836,00	42 216 670,00	3 490 166,00	11 426 710,00	11 426 710,00	0,00	57 133 546,00	79,999985998%	0,00
	Suma całkowita			45 706 836,00	42 216 670,00	3 490 166,00	11 426 710,00	11 426 710,00	0,00	57 133 546,00	79,999985998%	0,00

4. Działania podjęte w celu zaangażowania odpowiednich partnerów programu w przygotowanie programu INTERREG oraz rola tych partnerów programu we wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. g)

Przygotowanie Programu odbyło się zgodnie z przepisami określonymi w Artykule 17(3)(g) Rozporządzenia Interreg. Zespół Zadaniowy ds. Programu (ZZP) utworzono z przedstawicieli szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego: Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej Rzeczypospolitej Polskiej, instytucji regionalnych i lokalnych oraz partnerów społecznych i gospodarczych. ZZP rozpoczął swoją działalność w 2019 roku.

Przygotowano i rozprawdzono kwestionariusz wśród potencjalnych interesariuszy Programu (władze lokalne i regionalne, usługodawcy, organizacje pozarządowe, instytucje wspierające biznes, uniwersytety, organizacje ekologiczne, itp.) Pomogło to uzyskać przegląd potrzeb różnych instytucji, a następnie odbyły się dwa warsztaty w celu omówienia nowych perspektyw Programu w oparciu o Cele Polityki na okres 2021-2027, które miały miejsce 16 stycznia 2020 r. w Rynie (Polska) i 23 stycznia 2020 r. w Wilnie (Litwa).

Podczas procesu przygotowywania analizy potrzeb i możliwości Programu przeprowadzono wywiady i konsultacje z różnymi interesariuszami za pomocą ankiet i spotkań grup dyskusyjnych. Celem tego badania było jak najlepsze zrozumienie, przez interesariuszy programu, istniejących oraz potencjalnych partnerów, a także inne instytucje, najważniejszych aspektów i potrzeby współpracy w ramach programu. Wynik tej pracy analitycznej został przeniesiony do analizy SWOT oraz tzw. Drzewa Problemów i Celów, które ukierunkowały zakres tematyczny Programu.

Dokumenty uzgodnione przez ZZP zostały udostępnione opinii publicznej na stronie internetowej poświęconej Programowi 2021- 2027. Zostały one również opublikowane na stronach internetowych instytucji zarządzających programem.

Konsultacje publiczne projektu Programu odbywały się w dniach od 20 grudnia 2021 do 19 stycznia 2022 i obejmowały m.in. możliwość przekazywania uwag drogą elektroniczną do WS oraz serię konferencji na temat obszaru objętego programem. Raporty z konsultacji publicznych są udostępniane na wniosek Komisji.

Jeśli chodzi o zasadę partnerstwa, to od początku okresu programowania przedstawiciele zewnętrznych organizacji społeczno-gospodarczych uczestniczyli we wszystkich etapach programowania i będą dalej w nich uczestniczyć podczas realizacji i monitorowania operacji. Włączeniu niezależnych podmiotów sprzyjają również działania w ramach priorytetów Programu, które mają zapewnić poszanowanie zasad niezależnego życia, niesegregacji i niedyskryminacji zgodnie z Konwencją UNCRPD i Kartą Praw Podstawowych.

Biorąc pod uwagę zapisy określone w przepisach krajowych oraz wnioski podmiotów przeprowadzających strategiczne oceny oddziaływania na środowisko na Litwie i w Polsce, podjęto decyzję o nieprzeprowadzaniu takiej oceny na potrzeby Programu.

Instytucja krajowa otrzymała oficjalne oświadczenia Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (GDOŚ) i Głównego Inspektoratu Sanitarnego (GIS). Zgodnie z przedstawionymi oświadczeniami, konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zależy od decyzji odpowiedniej instytucji, która jest odpowiedzialna za przygotowanie dokumentu Programu oraz decyzji, czy dany Program ma znaczący wpływ na środowisko, w tym na obszary Natura 2000. Oficjalne informacje z obu instytucji zostały przekazane odpowiednio 4 stycznia 2022 r. i 3 grudnia 2021 r.

Biorąc pod uwagę zapisy Uchwały nr 967 z dnia 18 sierpnia 2004 r. Rządu Republiki Litewskiej „O zatwierdzeniu opisu procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planów i programów” oraz wnioski podmiotów przeprowadzających strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko (Ministerstwo Kultury Republiki Litewskiej, Ministerstwo Zdrowia Republiki Litewskiej, Ministerstwo

Środowiska Republiki Litewskiej, Państwowa Służba ds. Obszarów Chronionych w ramach Ministerstwa Środowiska) podjęto decyzję o nieprzeprowadzaniu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na potrzeby Programu.

W procesie badania oceny oddziaływania na środowisko stwierdzono, że Program nie obejmuje wielkoskalowej infrastruktury ani innych przedsięwzięć, które są przewidziane w załączniku 1 i 2 ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko i mogą mieć wpływ na środowisko, w związku z czym nie wystąpi negatywne oddziaływanie.

Za monitorowanie realizacji Programu odpowiedzialny będzie Komitet Monitorujący Program (KMP), którego utworzenie planowane jest po przyjęciu Programu, i który będzie się składał z przedstawicieli szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego, w tym partnerów społecznych i gospodarczych.

Zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych i środowiskowych Programu w prace KMP zostanie zapewnione przez państwa członkowskie zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Odpowiednie środki pozwalające na uniknięcie potencjalnego konfliktu interesów będą podejmowane w przypadku zaangażowania odpowiednich partnerów do przygotowania zaproszeń do składania wniosków oraz przeprowadzenia procesu decyzyjnego.

Ocena Programu zostanie przeprowadzona z udziałem odpowiednich partnerów, a jej wyniki będą również przedmiotem zatwierdzenia przez KMP oraz konsultacji z partnerami. Wszystkie zasady i reguły zaangażowania zostaną szczegółowo określone w Regulaminie Komitetu Monitorującego Program.

5. Podejście do informowania o programie INTERREG i jego widoczności (cele, grupy docelowe, kanały komunikacyjne, w tym wykorzystanie mediów społecznościowych, w stosownych przypadkach, planowany budżet i stosowne wskaźniki monitorowania i ewaluacji) **Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. h)**

Główny cel

Zapewnienie rozpoznawalności działań programu przyczyniających się do osiągnięcia celów w całym cyklu Programu w latach 2021-2027, z wykorzystaniem działań komunikacyjnych i promocyjnych jako narzędzi.

Cele szczegółowe:

- informowanie potencjalnych wnioskodawców istotnych dla osiągnięcia celów Programu o możliwościach finansowania oraz wsparcie w przygotowaniu odpowiednich wniosków;
- wspieranie beneficjentów w realizacji procesu projektowego, celem osiągnięcia założonych w projekcie wskaźników i celów;
- terminowe i skuteczne informowanie interesariuszy programu oraz decydentów o programie;
- podnoszenie ogólnej świadomości społecznej na temat rezultatów i korzyści osiągniętych dzięki Programowi oraz pokazywanie pozytywnego wpływu i wartości dodanej współpracy transgranicznej oraz interwencji UE na życie ludzi.
- Operacje o Znaczeniu Strategicznym otrzymają odpowiednie wsparcie w zakresie komunikacji.

Grupa docelowa

Głównymi grupami docelowymi są potencjalni wnioskodawcy (przekazywanie informacji o Programie, procesie aplikacyjnym, możliwościach, zasadach i dokumentach Programu, doradzanie beneficjentom w zakresie działań komplementarnych z innymi programami wsparcia UE w ramach konsultacji koncepcji projektów) oraz partnerzy projektów (upowszechnianie informacji o zaproszeniach do składania wniosków i podkreślanie ich kluczowych zagadnień, udzielanie informacji i wsparcia w procesie realizacji projektów, rozpowszechnianie wiadomości o projektach i ich rezultatach). Działania informacyjne będą skierowane zarówno do nowych, jak i byłych wnioskodawców i partnerów projektu. Inni odbiorcy docelowi: opinia publiczna (w celu dzielenia się informacjami na temat stanu realizacji Programu i głównymi wiadomościami na jego temat, zwiększenia widoczności UE w regionie) oraz inni interesariusze (np. partnerzy społeczni i gospodarczy, MŚP, instytucje UE itp.) na obszarze objętym Programem.

Kanały komunikacyjne/informacyjne

- Strona internetowa Programu będzie zorientowana na odbiorców i będzie zawierała informacje o celach Programu, działaniach, dostępnych możliwościach finansowania, osiągnięciach, materiałach pomocniczych, dostępnych informacjach o projekcie. Strona internetowa będzie dostępna dla szerokiego grona odbiorców, w tym osób z niepełnosprawnościami i o specjalnych potrzebach. Odniesienia do Programu znajdują się na portalach internetowych uczestniczących Państw członkowskich.
- Kanały mediów społecznościowych. Aby dotrzeć do głównych grup docelowych stosowany będzie Facebook, gdzie publikowane będą informacje o Programie, procesie aplikacyjnym,

przewidzianych możliwościach i terminach Programu, gdzie będzie mieć miejsce promowanie rezultatów projektów i kampania promocyjna z okazji Dnia KE. Posty będą miały promocyjny i informacyjny charakter.

- Wydarzenia i spotkania (online/ hybrydowe/ bezpośrednie): seminaria, webinaria, warsztaty, imprezy publiczne itp.
- Materiały drukowane i cyfrowe, w tym newslettery, roczne podsumowania itp.
- Komunikacja bezpośrednia: konsultacje indywidualne, konsultacje na miejscu/konsultacje online itp.
- KPK, punkty informacyjne dotyczące funduszy europejskich, sieć Europe Direct itp.

Potencjał komunikacyjny oraz umiejętności beneficjentów będą wykorzystywane w działaniach informacyjnych i promocyjnych Programu poprzez tworzenie i utrzymywanie relacji z beneficjentami i angażowanie ich jako ambasadorów Programu i marki Interreg, a także na cele różnych inicjatyw organizowanych i wspieranych przez instytucje wdrażające Program.

Planowany budżet

Budżet przewidziany na komunikację i widoczność jest nie mniejszy niż 0,3 % budżetu Programu. Budżet będzie wykorzystywany na publikacje, wydarzenia, tworzenie sieci, stronę internetową, media, gadzety, dokumentację, wymianę doświadczeń itp. Roczne budżety komunikacyjne będą odzwierciedlać rozwój Programu (nabory, wyniki, realizacja) i będą zatwierdzane corocznie przez KMP.

Monitorowanie i ocena

Do monitorowania i oceny działań komunikacyjnych/informacyjnych stosowane będą następujące wskaźniki:

- Liczba subskrybentów/osób śledzących stronę w mediach społecznościowych w ciągu roku,
- Liczba wydarzeń organizowanych dla podmiotów Programu w ciągu roku,
- Liczba szkoleń dla potencjalnych beneficjentów w ciągu roku,
- Liczba szkoleń dla beneficjentów zatwierdzonych projektów w ciągu roku,
- Liczba partnerów projektu uczestniczących w seminariach w ciągu roku,
- Liczba imprez publicznych organizowanych dla ogółu społeczeństwa w ciągu roku,
- Liczba zamieszczonych informacji na stronie internetowej Programu w ciągu roku,
- Liczba wnioskodawców i partnerów projektów korzystających z konsultacji dotyczących procesu wnioskowania i realizacji projektu rocznie,
- Wskaźnik zaangażowania w mediach społecznościowych (Facebook).

Ogólna Strategia Informacyjna Programu oraz późniejsze Roczne Plany Informacyjne zostaną przygotowane przez Wspólny Sekretariat we współpracy z KPK oraz zatwierdzone przez KMP. KMP będzie badać realizację działań w zakresie komunikacji i widoczności. Ocena strategii komunikacyjnej będzie częścią ogólnych metod oceny Programu.

Komunikacja w ramach programu jest zgodna z art. 46 rozporządzenia (UE) nr 2021/1060.

Do Programu zostanie przydzielony specjalista ds. komunikacji, do którego zadań należeć będzie opracowanie rocznego planu działań, jego codzienna realizacja i ocena działań komunikacyjnych.

6. Wskazanie wsparcia dla projektów o małej skali, w tym małych projektów w ramach funduszy małych projektów

Podstawa prawna: art. 17 ust 3 lit. i), art. 24

Oprócz projektów regularnych wspierane będą małe projekty. Małe projekty są przewidziane do realizacji w ramach wszystkich priorytetów i celów szczegółowych Programu. Program planuje przeznaczyć do 10% funduszy na realizację małych projektów, przy czym wartość małego projektu wynosi od 20 000 do 100 000 EUR. Celem ułatwienia realizacji małych projektów, Program będzie oferował środki upraszczające (mniejsze partnerstwa, mniej pakietów roboczych, krótszy czas trwania, zaliczki, itp.). Szczegółowe wymagania programu zostaną przedstawione w podręczniku programu.

Obecnie Program nie będzie korzystał z funduszu małych projektów, o którym mowa w Artykule [25] Rozporządzenia Interreg z uwagi na brak struktur, które mogłyby go wdrożyć.

7. Przepisy wykonawcze

7.1. Instytucje programu

Podstawa prawna: art. 17 ust 6 lit. a)

Tabela 9

Institucje programu	Nazwa instytucji	Imię i nazwisko osoby do kontaktu	Stanowisko	E-mail
Institucja zarządzająca	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej, Departament Inwestycji UE oraz Programów Międzynarodowych	-	Departament Inwestycji UE oraz Programów Międzynarodowych	investicijos@vrm.lt
Institucja audytowa	Centralny Wydział Audytu Wewnętrznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej	-	Naczelnik Centralnego Wydziału Audytu Wewnętrznego	bendrasisd@vrm.lt
Institucja krajowa (dla programów z udziałem państw trzecich lub partnerskich)	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej RP, Departament Współpracy Terytorialnej	-	Dyrektor Departamentu Współpracy Terytorialnej	SekretariatDWT@mfipr.gov.pl
Grupa przedstawicieli audytorów	Centralny Wydział Audytu Wewnętrznego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej	-	Naczelnik Centralnego Wydziału Audytu Wewnętrznego	bendrasisd@vrm.lt
Grupa przedstawicieli audytorów	Ministerstwo Finansów RP	-	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	Sekretariat.das@mf.gov.pl
Podmiot, któremu Komisja będzie przekazywać płatności;	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej, Departament Ekonomii i Finansów	-	Dyrektor Departamentu Ekonomii i Finansów	vilnius.efd.rastine@vrm.lt
Institucja inna niż instytucja zarządzająca, której powierzono funkcję księgową	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej, Departament Ekonomii i Finansów	-	Dyrektor Departamentu Ekonomii i Finansów	vilnius.efd.rastine@vrm.lt

7.2. Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu

Podstawa prawna: art. 17 ust 6 lit. b)

Zgodnie z Artykułem 17(6)(b) Rozporządzenia (UE) nr 2021/1059, Instytucja Zarządzająca (Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Litewskiej), po konsultacji z krajami uczestniczącymi, utworzyła instytucję publiczną „*Wspólny Sekretariat Techniczny*” jako Wspólny Sekretariat Programu. Został on powołany w celu świadczenia pomocy technicznej dla programów INTERREG IIIA i TACIS (2004- 2006), Europejskiej Współpracy Terytorialnej, a także programów Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (EISP) na okresy programowe 2007-2013 i 2014-2020. Istnieją już odpowiednie ustalenia dotyczące Programu, ponieważ zachowane zostały te same struktury co w okresie programowym 2014-2020.

Wspólny Sekretariat jest finansowany z budżetu pomocy technicznej i zatrudnia międzynarodowy personel, reprezentujący obywateli obu krajów uczestniczących w Programie. Personel Wspólnego Sekretariatu posługuje się wszystkimi istotnymi językami stron Programu, a mianowicie litewskim, polskim i angielskim. Liczba i kwalifikacje pracowników odpowiadają funkcjom pełnionym przez ten organ.

Zadania WS w cyklu wdrażania Programu będą obejmowały: dostarczanie informacji potencjalnym wnioskodawcom o możliwościach finansowania i pomaganie im w przygotowaniu wniosków o dofinansowanie projektów i realizacji projektów, monitorowanie projektów, ocenę wniosków o dofinansowanie projektów, dostarczanie informacji dotyczących Programu i projektów oraz komunikowanie wyników Programu w regionach objętych Programem i w społeczeństwie.

WS będzie wspierany w swoich głównych zadaniach, zwłaszcza w prowadzeniu działań komunikacyjnych, przez Regionalne Punkty Kontaktowe w województwie warmińsko-mazurskim i w województwie podlaskim (dalej RPK). RPK koordynują wszystkie działania komunikacyjne z IZ/WS i odpowiadają przed IZ/WS w ustalonych terminach za wykonane zadania i poniesione wydatki. Funkcjonowanie RPK jest finansowane z budżetu PT.

Adres: Konstitucijos ave. 7, LT-09308, Vilnius, Lithuania.

Telefon: +370 5 261 04 77

Faks: + 370 5 261 04 98

E-mail: info@lietuva-polska.eu

Strona: www.lietuva-polska.eu

W odniesieniu do E-spójności, Wspólny Elektroniczny System Monitorowania (WESM) opracowany przez Interact zostanie stworzony do użytku w ramach Programu. W ten sposób zostanie zapewnione, że wszystkie wymiany między beneficjentami a wszystkimi instytucjami Programu mają miejsce za pomocą elektronicznej wymiany danych zgodnie z załącznikiem XIV CPR.

7.3. Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi oraz, w stosownych przypadkach, państwami trzecimi lub krajami partnerskimi oraz KTZ w przypadku korekt finansowych dokonywanych przez instytucję zarządzającą lub Komisję

Podstawa prawna: art. 17 ust 6 lit. c)

Ustalenia związane z korektami finansowymi, nieprawidłowościami i odzyskiwaniem kosztów będą zasadniczo kontynuowane począwszy od okresu programowego 2014- 2020.

Procedury odzyskiwania środków będą prowadzone zgodnie z przepisami określonymi w art. 52 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego.

Zmniejszanie oraz odzyskiwanie płatności od beneficjentów

- IZ zapewni, aby wszelkie kwoty wypłacone w wyniku nieprawidłowości zostały odzyskane od beneficjenta wiodącego (BW) i zwrócone do budżetu ogólnego Unii Europejskiej. Beneficjent wiodący zabezpiecza zwrot kwot nienależnie wypłaconych od innych beneficjentów. IZ odzyskuje również środki od beneficjenta wiodącego (a beneficjent wiodący od beneficjentów projektu) po rozwiązaniu umowy o dofinansowanie w całości lub w części, na warunkach określonych w umowie o dofinansowanie.
- Jeżeli beneficjent wiodący nie zdoła zapewnić sobie zwrotu środków od innych beneficjentów lub jeżeli IZ nie zdoła uzyskać zwrotu środków od beneficjenta wiodącego, państwo członkowskie, na którego terytorium znajduje się dany beneficjent, ponosi odpowiedzialność finansową za zwrot do IZ wszelkich kwot nienależnie wypłaconych temu beneficjentowi.
- Jeżeli państwo członkowskie, na którego terytorium znajduje się dany beneficjent, bierze na siebie odpowiedzialność za zwrot IZ wszelkich kwot nienależnie wypłaconych beneficjentowi (za pośrednictwem BW), to jest uprawnione do żądania zwrotu od beneficjenta.

Zobowiązania i nieprawidłowości

- W przypadku korekt finansowych wynikających z nieprawidłowości spowodowanych działaniami i decyzjami poszczególnych państw członkowskich, odpowiedzialność finansową ponosi państwo członkowskie, którego działania doprowadziły do korekty.
- W szczególnym przypadku nałożenia przez Komisję dodatkowej korekty finansowej w związku z przekroczeniem przez Program dopuszczalnego progu błędu, jedynie państwo członkowskie, którego błędy przekraczają dopuszczalny próg błędu, ponosi odpowiedzialność finansową za podwyższoną korektę. W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu błędu przez dwa państwa członkowskie, zobowiązanie finansowe zostanie wyznaczone z uwzględnieniem wpływu poszczególnych czynników na kwotę korekty.
- W przypadku trudności w określeniu wpływu każdego czynnika na kwotę korekty finansowej, a tym samym niemożności precyzyjnego podziału zobowiązań pomiędzy państwami członkowskimi, państwa członkowskie podejmują wspólną decyzję o podziale odpowiedzialności pomiędzy nimi, proporcjonalnie do płatności z EFRR na rzecz beneficjentów z każdego państwa członkowskiego w okresie objętym audytem/kontrolą.
- W przypadku korekt finansowych wynikających ze wspólnie podjętych przez oba państwa członkowskie decyzji w sprawie Programu lub gdy nieprawidłowości (w tym istotne błędy w systemach obu państw członkowskich) skutkujące korektami finansowymi nie mogą być

powiązane z poszczególnymi państwami członkowskimi, odpowiedzialność finansowa powoduje zmniejszenie budżetu Programu. Jednakże w przypadkach, w których zmniejszenie budżetu Programu nie jest wykonalne, oba państwa członkowskie ponoszą odpowiedzialność finansową zgodnie z proporcją EFRR wypłaconą beneficjentom w każdym państwie członkowskim na dzień podjęcia przez Komisję ostatecznej decyzji w sprawie korekty.

- W przypadku gdy nieprawidłowości są spowodowane działaniami IZ i/lub WS, odpowiedzialność finansową ponosi państwo członkowskie pełniące rolę gospodarza IZ i/lub WS.
- W przypadku zastosowania korekty finansowej w związku z nieprawidłowościami nieopisanymi powyżej, metodologia podziału zobowiązań zostanie ustalona we współpracy pomiędzy Instytucją Zarządzającą a Instytucją Krajową.
- W odniesieniu do wydatków na pomoc techniczną (obliczanych jako stawka ryczałtowa zgodnie z Artykułem 27 rozporządzenia (UE) nr 2021/1059) stosuje się opisane powyżej zasady odpowiedzialności; można również stosować systemowe nieprawidłowości/korekty finansowe.

8. Stosowanie kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych oraz finansowania niepowiązanego z kosztami

Podstawa prawna: Art. 94 i 95 Rozporządzenia (UE) 2021/1060 (CPR)

Tabela 10: Stosowanie kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych oraz finansowania niepowiązanego z kosztami

Zamierzone zastosowanie Artykułu 94 i 95 CPR	Tak	Nie
Od momentu przyjęcia program będzie wykorzystywał zwrot wkładu unijnego w oparciu o koszty jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowane w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 CPR.	☐	☒
Od momentu przyjęcia program będzie wykorzystywał zwrot wkładu unijnego w oparciu o finansowanie niezwiązane z kosztami zgodnie z art. 95 CPR.	☐	☒

Załącznik 1

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Szacowany udział całkowitej alokacji finansowej w ramach priorytetu, do którego będą miały zastosowanie uproszczone metody rozliczania kosztów w %.	Rodzaj operacji objętych wsparciem		Wskaźnik powodujący konieczność zwrotu kosztów		Jednostka miary dla wskaźnika powodującego konieczność zwrotu kosztów	Rodzaj uproszczonej metody rozliczania kosztów (standardowa skala kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych)	Kwota (w EUR) lub procent (w przypadku stawek ryczałtowych) uproszczonej metody rozliczania kosztów
				Kod (1)	Opis	Kod (2)	Opis			

(1) Dotyczy kodu wymiaru pola interwencji w tabeli 1 w załączniku 1 CPR

(2) Dotyczy kodu wspólnego wskaźnika, jeśli ma zastosowanie

Załącznik 1

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

C. Obliczanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych

1. Źródło danych wykorzystanych do obliczenia standardowej skali kosztów jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych (kto opracował, zebrał i zapisał dane, gdzie dane są przechowywane, daty graniczne, walidacja itp);

--

2. Proszę określić, dlaczego proponowana metoda i obliczenia na podstawie art. 94 ust. 2 są właściwe dla danego rodzaju operacji:

3. Proszę określić sposób dokonania obliczeń, w tym w szczególności założenia przyjęte w odniesieniu do jakości lub ilości danych. W stosownych przypadkach należy zastosować dane statystyczne i poziomy odniesienia oraz przedstawić je – na wniosek – w formacie pozwalającym na wykorzystanie przez Komisję.

--

4. Proszę wyjaśnić, w jaki sposób zapewniono, by jedynie wydatki kwalifikowalne były uwzględniane przy obliczaniu standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub stawek ryczałtowych:

--

5. Ocena przez instytucję(-e) audytową(-e) metody obliczania i kwot oraz rozwiązań mających zapewnić weryfikację danych, ich jakość, sposób zbierania i przechowywania:

--

Załącznik 2

A. Podsumowanie głównych elementów

Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Kwota objęta finansowaniem niezwiązana z kosztami	Rodzaj operacji objętych wsparciem		Warunki, które mają zostać spełnione/rezultaty, które mają zostać osiągnięte, a które powodują zwrot kosztów przez Komisję	Wskaźnik		Jednostka miary dla warunków, które mają zostać spełnione/wyników, które mają zostać osiągnięte, a które powodują zwrot kosztów przez Komisję	Przewidywany rodzaj metody zwrotu kosztów stosowanej do zwrotu kosztów przez beneficjenta lub beneficjentów
				Kod (1)	Opis		Kod (2)	Opis		

(1) Dotyczy kodu wymiaru pola interwencji w tabeli 1 w załączniku 1 do CPR lub w załączniku IV do rozporządzenia EFMRA.

(2) Dotyczy kodu wspólnego wskaźnika, jeśli ma zastosowanie.

B. Szczegółowe informacje według rodzaju operacji

W pierwszej połowie 2023 r. zostanie powołany komitet doradczy przy WKM składający się z organów programowych, władz regionalnych i lokalnych oraz właściwych organizacji pozarządowych w celu określenia zakresu OZS. OZS będą oparte na raportach „Identyfikacja kluczowych elementów turystycznego transgranicznego obszaru funkcjonalnego na pograniczu litewsko-polskim” oraz „Analiza potrzeb i możliwości dla programu współpracy transgranicznej”.

Dodatkowe analizy dotyczące przyszłych OZS mogą zostać dostarczone na podstawie decyzji komitetu doradczego.

OZS zostaną opracowane na podstawie funkcjonalnych relacji pomiędzy Litwą i Polską obejmujących turystykę, środowisko i dziedzictwo kulturowe. Planowane działania przyczynią się do rozwoju wspólnych produktów turystycznych, jak również kwestii środowiskowych np. na obszarach NATURA2000, w kierunku wzmocnienia tożsamości ludności transgranicznej, rozwoju więzi i relacji.

Celem OZS jest stworzenie wspólnej marki obszaru transgranicznego jako atrakcyjnej destynacji dla zrównoważonej turystyki, przy jednoczesnym zwróceniu uwagi na politykę środowiskową UE. Dlatego też za OZS uznany zostanie główny ważny projekt, który przyczyni się do stworzenia wspólnej marki turystycznej na obszarze transgranicznym.

Oczekuje się, że do końca 2023 roku zostanie zdefiniowany co najmniej jedna OZS w ramach CS 4.6. W związku z tym zidentyfikowany projekt mógłby zostać złożony w ramach zaproszenia do składania wniosków ogłoszonego na początku 2024 roku.

Dodatkowe projekty strategiczne mogą zostać zidentyfikowane na późniejszym etapie. Kryteria dla OZS:

1. jest realizowana z partnerami z regionów Programu z województw podlaskiego i warmińsko-mazurskiego po stronie polskiej oraz co najmniej dwóch litewskich regionów Programu NUTS 3, mających wpływ na obszar objęty Programem,
2. wnosi znaczący wkład do wskaźników rezultatu i produktu Programu oraz ma znaczącą wartość (co najmniej 1 000 000 EUR)
3. ma widoczny wpływ społeczny obejmujący różne grupy społeczne.

W praktyce wybrany projekt będzie pełnił rolę wzorcowego projektu dla celów widoczności, promocji i lobbingu. Oczekuje się, że OZS będą realizować wspólne działania aktywacyjne, komunikacyjne i upowszechniające. Instytucje programu zapewnią wsparcie w tych działaniach i będą koordynować działania komunikacyjne zgodnie z podejściem opisanym w sekcji 5 (np. poprzez wydarzenia komunikacyjne, kampanie medialne, konferencje prasowe)

DOKUMENTACJA

Tytuł dokumentu	Rodzaj dokumentu	Data dokumentu	Lokalny numer referencyjny	Numer referencyjny Komisji	Pliki	Data wysłania	Wysłano przez
Mapa obszaru objętego Programem	Mapa obszaru objętego Programem	31 sierpnia 2022		Ares(2022)6067270	Mapa obszaru objętego Programem	1 września 2022	Jankauskiene, Ausra
Wyciąg Programu 2021TC16RFCB030 1.2	Wyciąg danych przed wysłaniem	1 września 2022		Ares(2022)6067270	Programme_snapshot_2021TC16RFCB030_1.2_en.pdf	1 września 2022	Jankauskiene, Ausra